

Актуализирано ЗАДАНИЕ
за обхват и съдържание
на Доклада за екологична оценка (ДЕО)
на

Национален план
за възстановяване
и устойчивост

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

(версия 1.5 от 06.04.2022г.)

София, Септември 2022г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1	ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
1.1	ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ.....	6
1.2	ЦЕЛ НА ЗАДАНИЕТО ЗА ОБХВАТ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА	7
1.3	ИНФОРМАЦИЯ ЗА ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА.....	7
1.4	ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНИТЕЛЯ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА	7
2	ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ПРИ ИЗГОТВЯНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА (ЕО) И ЗАДАНИЕТО ЗА ОБХВАТ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ЕО.....	7
2.1	ОСНОВАНИЕ ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ЕО	7
2.1.1	По отношение на изискванията на ГЛАВА ШЕСТА ОТ ЗАКОНА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (ЗООС).....	8
2.1.2	По отношение на изискванията на ЧЛ. 31 ОТ ЗАКОНА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ (ЗБР).....	9
2.2	КОНСУЛТАЦИИ ПРИ ИЗГОТВЯНЕ НА ЗАДАНИЕТО ЗА ОБХВАТ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ЕО.....	10
3	ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, ПРЕДМЕТ НА ЕО.....	11
3.1	ЦЕЛИ	11
3.2	ОБХВАТ	12
3.3	ВРЕМЕНОВА РАМКА (ПЕРИОД НА ДЕЙСТВИЕ И ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА).....	23
3.4	НАЦИОНАЛНИТЕ ПРИОРИТЕТИ В ПЛАНА	23
3.5	АЛТЕРНАТИВИ	24
3.5.1	СТРУКТУРНИ ИЗМЕНЕНИЯ В ИКОНОМИКАТА.....	24
3.5.2	НАМАЛЯВАНЕ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ЕМИСИИ НА НЯКОИ ЗАМЪРСИТЕЛИ НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ (ДИРЕКТИВА (ЕС) 2016/2284 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА).....	25
3.5.3	ВЕРСИИ НА НАЦИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ	27
3.5.4	НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА	28
4	ВРЪЗКА НА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.....	29
4.1	ОСНОВНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ НА ЕС	29
4.1.1	Многогодишна финансова рамка (МФР) 2021-2027 г.....	29
4.1.2	Следващо поколение ЕС (Next Generation EU).....	30
4.1.3	Документи, необходими да изготви България за инструментите по Next Generation EU и МФР.....	32
4.1.4	Други европейски програми.....	33
4.2	НАЦИОНАЛНИ СТРАТЕГИИ, ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.....	33
5	СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА НПВУ.....	35
5.1	ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ.....	35
5.2	ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА НПВУ	41
5.3	СЪЩЕСТВУВАЩО СЪСТОЯНИЕ НА ТЕРИТОРИИ, ЗА КОИТО ИМА ВЕРОЯТНОСТ ДА БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА НПВУ	41
5.4	СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, УСТАНОВЕНИ НА РАЗЛИЧНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ НПВУ ВКЛЮЧИТЕЛНО ОТНАСЯЩИТЕ СЕ ДО РАЙОНИ С ОСОБЕНО ЕКОЛОГИЧНО ЗНАЧЕНИЕ, КАТО ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ ПО ЗАКОНА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ.....	41
5.5	ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА И НАЧИН, ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ ПОД ВНИМАНИЕ ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО МУ	41
5.6	ВЕРОЯТНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ, В Т.Ч. И ТРАНСГРАНИЧНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА В ДРУГИ ДЪРЖАВИ.....	41
5.7	МЕРКИ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО КОМПЕНСИРАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА НПВУ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ	42
6	МЕТОДИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА.....	42
6.1	НОРМАТИВНА РАМКА ПРИ РАЗРАБОТВАНЕ НА ЕО	42
6.1.1	МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЯТА ВЪРХУ КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА СРЕДАТА	43
6.1.2	ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА МЕРКИТЕ И ПОЛИТИКИТЕ ПО ОТНОШЕНИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА СПРАВЕДЛИВ ПРЕХОД	52

6.1.3	ПОТЕНЦИАЛ НА ИКОНОМИЧЕСКО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА МЕРКИТЕ В НПВУ.....	53
6.2	ЕКОЛОГИЧНА ПОЛИТИКА И ЦЕЛИ	54
6.3	ПОДХОД ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ДЕО	54
7	МЕРКИ ВЪВ ВРЪЗКА С НАБЛЮДЕНИЕТО ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕТО НА НПВУ	55
8	ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА.....	55
9	СПРАВКА ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ В ПРОЦЕСА НА ИЗГОТВЯНЕ НА НПВУ И ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА	55
10	НЕТЕХНИЧЕСКО РЕЗЮМЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА.....	55
11	ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ДОКЛАДА ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА	55

Списък Таблици

ТАБЛИЦА 3-1 – ОБХВАТ И СТРУКТУРА НА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ.....	13
ТАБЛИЦА 3-2 – ДЕТАЙЛНА СХЕМА НА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ.	15
ТАБЛИЦА 6.1-1 – ОЦЕНКА НА ПОТЕНЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ.	43
ТАБЛИЦА 6.1-2 – МАТРИЦА ЗА ПОТЕНЦИАЛНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ОТ ИНВЕСТИЦИОННИ ПРОЕКТИ В ПЛАНА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ.....	45
ТАБЛИЦА 6.1-3 – КАЧЕСТВЕНА ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ПО ОТНОШЕНИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА СПРАВЕДЛИВ ПРЕХОД	52
ТАБЛИЦА 6.1-4 – ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА НА АСПЕКТИТЕ НА ИКОНОМИЧЕСКАТА ЕФЕКТИВНОСТ НА МЕРКИ В НПВУ	53

Списък Фигури

ФИГУРА 3-1 – ДЯЛ НА РЕФОРМИТЕ КЪМ ИНВЕСТИЦИОННИТЕ ПРОЕКТИ.....	23
ФИГУРА 3-2 – АЛТЕРНАТИВНИ ПРОМЕНИ В РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА ФИНАНСОВИТЕ РЕСУРСИ ПО 4-ТЕ СЪЛБА ЗА ВЕРСИИТЕ НА НПВУ.....	28
ФИГУРА 4-1 – ВРЪЗКА МЕЖДУ НАЦИОНАЛНИТЕ ПРИОРИТЕТИ И ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПОЛИТИКАТА ЗА СЪБЛИЖАВАНЕ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2021-2027Г.....	32

СЪКРАЩЕНИЯ

СЪКРАЩЕНИЕ	НАИМЕНОВАНИЕ
АМС	Администрация на министерския съвет
АОП	Агенция по обществени поръчки
АППК	Агенцията за публичните предприятия и контрол
АУЕР	Агенция за устойчиво енергийно развитие
БАН	Българска академия на науките
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДЖ	Български държавни железници
БТГ	Булгартрансгаз
ВАС	Върховен административен съд
ВСС	Висш съдебен съвет
ДАБДП	Държавна агенция „Безопасност на движението по пътищата“
ДЕО	Доклада за екологична оценка
ДП	Държавно предприятие
ДОС	Доклад за оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитени зони
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕО	Екологична оценка
ЕСО	Електро-системен оператор
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗГ	Закон за горите
ЗЕ	Закон за енергетиката
ЗЕВИ	Закон за енергията от възобновяеми източници
ЗЕФ	Закон за енергийната ефективност
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗ	Закон за здравето
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗОИК	Закон за ограничаване изменението на климата
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗПЗГС	Земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КСЕЗС	Консултативен съвет за Европейската „Зелена сделка“ към МС
КП	Крайни получатели
ЛМС	Локални мониторингови станции
МВР	Министерство на вътрешните работи
МВУ	Механизмът за възстановяване и устойчивост

АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)

МЕ	Министерство на енергетиката
МЕУ	Министерство на електронното управление
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗм	Министерство на земеделието
МИИ	Министерство на икономиката и индустрията
МИР	Министерство на иновациите и растежа
МК	Министерство на културата
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МСП	Механизма за справедлив преход
МТС	Министерство на транспорта и съобщенията
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
МФР	Многогодишна финансова рамка
НЕК	Национална електрическа компания
НИМХ	Национален институт по метеорология и хидрология
НКЖИ	ДП Национална компания железопътна инфраструктура
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НПУ	Национален план за възстановяване и устойчивост
НПО	Неправителствена организация
НПОС	Нежелани последици за околната среда
НСИ	Национален статистически институт
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
ОС	Оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитени зони
ПГ	Парникови газове
ПРБ	Прокуратура на Република България
ПРСР	Програми за развитие на селските райони
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
ПЧ	Прахови частици
РДВ	Рамкова директива за водите
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РОУКАВ	Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух
СНД	Структури за наблюдение и докладване
СПЕС	Следващо поколение ЕС
ФСП	Фонд за справедлив преход

1 ВЪВЕДЕНИЕ

Националният план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) представя вижданията на правителството на Република България и обществото за начина, по който трябва да бъдат адресирани структурни проблеми в икономиката чрез вътрешно съгласувана и последователна комбинация от реформи и инвестиции. В тази връзка представените намерения се разглеждат в комбинация с паралелно планираните действия в рамките на Кохезионната политика на Европейския съюз – както по линия на допълнителното финансиране за програмен период 2014-2020 г. (REACT EU), така и в пакета стратегически документи (Споразумение за партньорство и програмите към него) за следващия програмен период.

1.1 ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Съгласно изразено становище в сайта на МОСВ от 28.05.2021 г.¹ относно **Национален план за възстановяване и устойчивост (НПВУ)**, той може да се отнесе към обхвата на областите по чл. 85, ал. 1 от **Закон за опазване на околната среда (ЗООС)** (транспорт, енергетика, управление на водни ресурси) и във връзка с чл. 2, ал. 1, т. 1 на **Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредба за ЕО)** подлежи на задължителна екологична оценка. Чрез процедурата по Екологична оценка се провежда процедурата по Оценка за съвместимост на плана по реда на ЗООС и при спазване на специалните разпоредби на **Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)** и на глава трета от **Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС, ДВ, бр.73/2007 г., изм. и доп.)**“.

Съгласно чл. 19, ал. 1, ал. 3 и ал. 4 от Наредбата за ЕО, през различните етапи на подготовка на НПВУ и ЕО, Възложителят е необходимо да проведе консултации с обществеността, заинтересованите органи и трети лица, които могат да бъдат засегнати от реализирането на плана, по схема за провеждане на консултации, която е приложена към настоящото задание.

Предвид горното, от страна на Администрацията на МС е направена заявка за научна консултация до МОН с изх. № 02.59-1 от 16.06.2021г.

Предметът на заявката включва:

- Изготвяне на задание за обхват и съдържание на Екологична оценка на **Национален план за възстановяване и устойчивост (НПВУ)** от Българска академия на науките;
- Изготвяне на схема за консултации с обществеността, заинтересовани органи и трети лица, и организиране съвместно с ЦКЗ на МС на консултации по чл. 19а от **Наредбата за ЕО**;
- Изготвяне на Екологична оценка на НПВУ и като част от тази оценка доклад за ОС на НПВУ с целите и предмета на опазване в защитените зони от НЕМ Натура 2000, като се вземе предвид общите принципи за опазване на околната среда, необходимите предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазването на ресурсите, както и въздействието върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

¹ <https://www.moew.government.bg/bg/nacionalniya-plan-za-vuzstanovyavane-i-ustojchivost-na-republika-bulgariya/>

1.2 Цел на Задаването за обхват и съдържание на Екологичната оценка

Целта на Задаването за обхват и съдържание на ДЕО на НПВУ, е да се определи **обхвата и нивото на подробност на информацията**, която трябва да бъде включена в Доклада за екологична оценка. Получените на консултациите становища от заинтересовани страни ще бъдат взети предвид при разработването на ДЕО, което ще гарантира съобразяване на екологичните аспекти при прилагането на НПВУ.

1.3 Информация за Възложителя на Екологичната оценка

ВЪЗЛОЖИТЕЛ	Министерски съвет - Управление на европейските средства
Пълен пощенски адрес:	1594 София, бул. „Княз Александър Дондуков“ №1 тел.: (+350 2) 940 29 99 e-mail: ms_register@government.bg
Лица за контакт:	Иван Иванов, директор дирекция „Централно координационно звено“ e-mail: i.ivanov@government.bg тел.: (+359 2) 940-20-59
	Цветелина Хинкова, държавен експерт, ЦКЗ, Администрация на МС e-mail: Tz.Hinkova@government.bg тел.: (+359 2) 940-30-15

1.4 Информация за Изпълнителя на Екологичната оценка

ИЗПЪЛНИТЕЛ	Българска академия на науките (БАН)
Пълен пощенски адрес:	1040 София, ул. „15 Ноември“, №1 тел.: (+350 2) 979 53 33 факс: (+359 2) 981 72 62 e-mail: office@cu.bas.bg
Лица за контакт:	доц. д-р Ина Анева – научен секретар БАН e-mail: ina.aneva@abv.bg доц. д-р Н. Громкова – ръководител ЕО e-mail: gromkova@gmail.com

2 ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ПРИ ИЗГОТВЯНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА (ЕО) И ЗАДАНИЕТО ЗА ОБХВАТ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ЕО

2.1 ОСНОВАНИЕ ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ЕО

Съгласно изискванията на чл. 8 от **Наредба за ЕО** за проект на **Национален план за възстановяване и устойчивост** на Република България, е уведомен компетентния орган по околна среда - Министерство на околната среда и водите, въз основа на което на 28.05.2021 г. на сайта на МОСВ е изразено становище по процедурата за Екологична оценка, а именно:

2.1.1 ПО ОТНОШЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА НА ГЛАВА ШЕСТА ОТ ЗАКОНА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (ЗООС)

Представеният **Национален план за възстановяване и устойчивост (НПВУ)** на Република България не е изрично упоменат в Приложение № 1 към чл. 2, ал. 1 от **Наредба за ЕО** и Приложение № 2 към чл. 2, ал. 2, т. 1 от **Наредба за ЕО**, но очертава рамка за бъдещо развитие на инвестиционни предложения по Приложение № 1 и № 2 на **Закон за опазване на околната среда (ЗООС)**. Предвид представените с уведомлението по екологична оценка (ЕО) проекти, някои от които могат да бъдат отнесени към обхвата на областите по чл. 85, ал. 1 от ЗООС (транспорт, енергетика, управление на водни ресурси) и във връзка с чл. 2, ал. 1, т. 1 на **Наредба за ЕО** подлежи на задължителна екологична оценка.

На национално ниво планът се приема от Министерския съвет след което на европейско ниво се одобрява от Съвета посредством решение за изпълнение на база на извършена оценка от страна на Европейската комисия, **компетентен орган по екологична оценка** (чл. 4, т. 1 от **Наредба за ЕО**) е **Министърът на околната среда и водите**, като същият е компетентен и за процедурата по оценка за съвместимостта с предмета и целите на опазване на защитените зони.

Процедурата по ЕО се съвместява изцяло с действащите процедури по изготвяне и одобряване на плана, като съгласно чл. 3, ал. 2, т. 1 от **Наредба за ЕО**, екологичната оценка (ЕО) на плана се извършва едновременно с тях. Становището по ЕО е задължително условие за последващо одобряване на плана. Органите, отговорни за одобряване и прилагане на плана, се съобразяват със становището по ЕО и поставените в него условия, мерки и ограничения, съгласно чл. 82, ал. 4 от ЗООС.

2.1.1.1 ОБХВАТ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ЕО

Поставени са следните изисквания към обхвата на екологичната оценка:

- i. Екологичната оценка трябва да съдържа най-малко информацията по чл. 86, ал. 3 от ЗООС, в съответствие със степента на детайлност на проекта на плана.
- ii. Да се разгледа евентуално развитие на аспектите на околната среда без прилагането на плана (т.нар. „нулева“ алтернатива).
- iii. Да се анализират вероятните значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, в т.ч. вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици от осъществяване на предвижданията на плана.
- iv. Да се предложат адекватни мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последствия от осъществяването на плана върху околната среда. Мерките да бъдат мотивирани, в т.ч. и по отношение на очакваните резултати от прилагането им. Същите да бъдат представени, като:
 - мерки за отразяване в окончателния вариант на НПВУ;
 - мерки за изпълнение при прилагане на НПВУ.
- v. Да се предложат мерки и индикатори за наблюдение и контрол на въздействията върху околната среда при прилагането на плана. Мерките следва да са съотносими с подробността на предвижданията на плана, като за всяка мярка се посочат измерими индикатори за наблюдението и контрола на въздействията върху околната среда. За всеки индикатор следва

да се посочат периодичност на измерване, мерна единица и орган за наблюдението и контрола.

- vi. Да се ползват указания и методики за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет страницата на Европейската комисия² и на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите (МОСВ), ключова тема Превантивна дейност/ Екологична оценка/ Оценка по прилагането.

2.1.2 По отношение на изискванията на чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)

Съгласно чл. 31, ал. 1 от **Закон за биологичното разнообразие (ЗБР)** „Планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, които не са непосредствено свързани или необходими за управлението на защитените зони и които поотделно или във взаимодействие с други планове, програми, проекти или инвестиционни предложения могат да окажат значително отрицателно въздействие върху защитените зони, се подлагат на оценка за съвместимостта (ОС) им с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона“.

Съгласно чл. 2, ал. 1, т. 1 от **Наредба за ОС** на оценка за съвместимост се подлагат планове и програми, попадащи в обхвата на Глава шеста от ЗООС. Съгласно чл. 31, ал. 4 от ЗБР и чл. 4 от **Наредба за ОС**, „Оценката за съвместимостта на плановете, програмите и инвестиционните предложения, попадащи в обхвата на Закона за опазване на околната среда, се извършва чрез **процедурата по екологична оценка**, съответно чрез **процедурата по оценка на въздействието върху околната среда** по реда на ЗООС и при спазване на специалните разпоредби на ЗБР и **Наредба за ОС**“.

Оценката за съвместимост (ОС) се извършва в следната последователност:

1. уведомяване на компетентния орган от страна на възложителя на плана;
2. проверка за допустимост;
3. преценка за вероятната степен от отрицателно въздействие върху защитените зони.

Министерството на околната среда и водите (МОСВ) приема внесеното уведомление по Приложение 3 към чл. 8, ал. 1 от Наредба за ЕО и като уведомяване по реда на Наредба за ОС.

Представената информация не дава възможност за извършване на проверка за допустимост и преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие на плана и приложените към него 48 проекта по **Регламент (ЕС) 2021/241** на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 година за създаване на *Механизъм за възстановяване и устойчивост* с цели, определящи бъдещата политиката на страната в различни сфери/отрасли на стопанството на страната, разработени в отговор на безпрецедентната за 21 век в световен мащаб пандемична обстановка.

Предвид възможността, разписана в чл. 10, ал. 3 от **Наредба за ОС**, МОСВ ще се произнесе на етап внасяне на задание за обхват и съдържание на **Доклада по ЕО**.

Въз основа на горното, настоящото задание е изготвено при съобразяване на изискванията на чл. 86, ал. 3 от Закона за опазване на околната среда и указанията в писмо на МОСВ с изх.№ ЕО-15/27.05.2021 г.

² <http://ec.europa.eu/environment/eia/eia-support.htm>

С писмо изх. № ЕО-15/11.10.2021 г. на МОСВ е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, според която НПВУ на Република България (версия на Плана 1.3 от 20.07.2021 г.) **няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие** върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от мрежата Натура 2000.

С писмо изх. № ЕО-15/14.01.2022 г. на МОСВ е изразено становище по коригирано задание за обхват и съдържание на доклада за ЕО на НПВУ на Република България (версия на Плана 1.4 от 15.10.2021 г.), с което е **потвърдена преценката за вероятната степен на отрицателно въздействие** на Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България.

2.2 КОНСУЛТАЦИИ ПРИ ИЗГОТВЯНЕ НА ЗАДАНИЕТО ЗА ОБХВАТ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ЕО

Съгласно чл. 19а от **Наредба за ЕО**, възложителят възлага изготвянето на задание за определяне обхвата на оценката, по което провежда консултации с:

- Компетентния орган по чл.4 от **Наредба за ЕО**: Министерство на околната среда и водите (МОСВ), съгласно чл.19а, т.1 от Наредбата за ЕО;
- Съответните специализирани компетентни органи по чл. 13, ал. 1 относно съдържанието и обхвата на оценката на здравно-хигиенни аспекти на околната среда и риска за човешкото здраве: Министерство на здравеопазването (МЗ), съгласно чл.19а, т.2 от Наредбата за ЕО; и
- Други специализирани ведомства и заинтересованата общественост съгласно схемата по чл. 19, ал. 3 от **Наредба за ЕО**.

В съответствие с изложеното по-горе, настоящият документ се представя с искане за становище от страна на Компетентния орган – Министерство на околната среда и водите (МОСВ), както и на специализирания компетентен орган – Министерство на здравеопазването (МЗ).

Други ключови заинтересовани страни, идентифицирани в процеса на определяне на обхвата на ЕО, са както следва:

- Басейновите дирекции за управление на водите:
 - БД Дунавски район с център гр. Плевен
 - БД Черноморски район с център гр. Варна
 - БД Източнобеломорски район с център гр. Пловдив
 - БД Западнобеломорски район с център гр. Благоевград
- 15-те регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ)
- Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС)
- Национално сдружение на общините в Република България

Отделно от посочените по-горе ключови заинтересовани страни, в процеса на ЕО ще се направят консултации и със заинтересованата общественост. Други институции, ключови групи и представители на обществеността също могат да се включат в процеса на консултации.

Получените в резултат на консултациите по Заданието становища ще бъдат съобразени при изготвяне на доклада за ЕО.

Докладът за ЕО на НПВУ ще се изготви в обхват и съдържание, посочени в разделите по-долу.

3 ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, ПРЕДМЕТ НА ЕО

3.1 Цели

Основната цел на **Национален плана за възстановяване и устойчивост** на Република България е да способства икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от COVID-19 пандемия. В преследването на тази цел в Плана са групирани набор от мерки и реформи, които имат съществен принос към възстановяване на потенциала за растеж на икономиката, да го развият и повишат като осигурят устойчивост на негативни външни въздействия. В дългосрочен план е залегнала стратегическата цел за конвергенция на икономиката и доходите до средноевропейските. Същевременно Планът полага основите за зелена и цифрова трансформация на икономиката, в контекста на амбициозните цели на „Зелената сделка“ за създаването на по-устойчива, справедлива и успешна икономика.

- **Зеленият преход** заема водещо място в **Национален плана за възстановяване и устойчивост**, като концентрира **53.66%** от общите предвидени разходи. По този начин България допринася за изпълнение на общоевропейските цели за постепенна декарбонизация. При това, усилията са насочени в три основни направления:

- (i) *създаване на условия за ускорено внедряване на възобновяеми енергийни източници и водород;*
- (ii) *засилени действия за повишаване на енергийната ефективност на икономиката;*
- (iii) *устойчива мобилност.*

Делът на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия възлиза на 21.6% през 2019 г., като този показател страната продължава да се представя по-добре от ЕС (18.9% средна стойност за ЕС през 2019 г.), надхвърляйки значително и националната цел по стратегия „Европа 2020“ (16% за 2020 г.). Стремешът за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. (**Регламент (ЕС) 2021/1119** на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 година за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата) обаче предполага значителни допълнителни усилия за повишаване на дела на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия.

Управлението на водите и опазването и възстановяването на биологичното разнообразие са ключови усилия в допълнение към усилията за декарбонизация на икономиката и в контекста на целите на „Зелената сделка“, залага постигане на следните крайни резултати:

- ❶ **26%**— дял на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия през 2024 г.
- ❷ **10%** – кумулативно намаление на енергийната интензивност на икономиката за периода 2021-2024 г.
- ❸ **10%** – кумулативно намаление на въглеродната интензивност на икономиката за периода 2021-2024 г.

- **Цифровият преход** е поставен на високо равнище в **Национален план за възстановяване и устойчивост**, като в тази област са концентрирани почти 1/4 (**23.6%**) от общите предвидени разходи. При това, усилията са насочени в четири основни направления:

- (i) *разгръщане на широколенцова инфраструктура;*
- (ii) *повишаване на цифровите умения на населението;*
- (iii) *ускоряване внедряването на цифрови технологии в предприятията;*
- (iv) *разгръщане на електронното управление и електронни услуги.*

Поставените цели са с хоризонт до 2025г.:

- ❶ **100%** *достъп на домакинствата до високоскоростна цифрова свързаност;*
- ❷ **50%** *дял от населението с поне основни умения в областта на цифровите технологии;*
- ❸ **35%** *внедряване на цифрови технологии в предприятията (DESI³).*

Принудителното физическо дистанциране в резултат от разпространението на COVID-19 подчерта важността от изграждане на информационно общество, активно възползващо се от възможностите, които цифровите технологии предоставят, като изведе на преден план нуждата от ускорение и финализиране на цифровизацията на публичните услуги. Същевременно, ефективното оползотворяване на предимствата на електронното управление и възползването на населението от цифровите административни услуги изисква ускорено въвеждане на национална схема за електронна идентификация. Преобразуването на публичната администрация, включително цифровизацията на правосъдните системи, чрез използването на нови поколения цифрови инструменти ще подобри административните процеси и ще улесни онлайн взаимодействието с гражданите и предприятията.

3.2 ОБХВАТ

Националният план за възстановяване и устойчивост на Република България стъпва на **Националната програма за развитие „България 2030“**, която е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи, определящи визията и общите цели на политиките за развитие във всички сектори на държавното управление, включително техните териториални измерения.

Зададените крайни цели и задачи за изпълнение в Плана са структурирани в четири стратегически стълба, всеки с по 3 компонента – **Таблица 3-1**.

³ DESI (Digital Economy and Society Index) - индекс на цифровата икономика и общество. Съставен индекс, който обобщава съответните показатели за цифровите резултати на Европа и проследява развитието на държавите-членки на ЕС в областта на цифровата конкурентоспособност.

ТАБЛИЦА 3-1 – ОБХВАТ И СТРУКТУРА НА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ.

Стълб	Кратко описание	Компоненти	Дял от Ресурсите на Плана(*)
 Иновативна България	Повишаване на конкурентоспособността на икономиката и трансформирането ѝ в икономика, базирана на знанието и интелигентния растеж чрез мерки в сферата на образованието, цифровите умения, науката, иновациите, технологиите и взаимовръзките между тях.	1-Образование и умения 2-Научни изследвания и иновации 3-Интелигентна индустрия	25.3%
 Зелена България	Устойчиво управление на природните ресурси, позволяващо задоволяване на текущите нужди на икономиката и обществото, при запазване на екологичната устойчивост, така че тези потребности да могат да продължат да бъдат удовлетворявани и в дългосрочен план.	4-Нисковъглеродна икономика 5-Биоразнообразие 6-Устойчиво селско стопанство	41.9%
 Свързана България	Осигуряване на предпоставки за повишаването на конкурентоспособността и устойчивото развитие на районите на страната, каквито са подобряването на транспортната и цифрова свързаност, както и насърчаването на местното развитие, стъпвайки на специфичния местен потенциал.	7-Цифрова свързаност 8-Транспортна свързаност 9-Местно развитие	18.3%
 Справедлива България	Фокус върху хората в неравностойно положение за постигане на по-включващ и по-устойчив растеж и споделен просперитет за всички, както и с акцент върху изграждането на ефективни и отговорни публични институции, чувствителни към бизнеса и гражданите.	10-Бизнес среда 11-Социално включване 12-Здравеопазване	14.6%

(*) – Процентите не са 100% поради закръгляване на числата до десети.

За гладкото изпълнение на НПВУ се предвижда техническа подкрепа за повишаване на административния капацитет, която включва следните основни дейности:

- **Укрепване на административния капацитет на крайните получатели (КП)/структурите за наблюдение и докладване (СНД)** в т.ч. на възложителите.

Дейността има за основна цел укрепване на административния капацитет в областта на **обществените поръчки** на крайните получатели/СНД в т.ч. на възложителите, които ще бъдат ангажирани в изпълнението на НПВУ.

За целите на дейността се предвижда в рамките на изпълнението на Плана Институтът по публична администрация да разработи сертификационна програма за обученията по обществени поръчки и да проведе обучения както

за служителите с експертни функции в рамките структурата на съответните бенефициенти по ПВУ, така и за тези с ръководни функции. Акцентът ще се постави върху разнообразяване и обогатяване на знанията и опита според нуждите и спецификата на възложителите с оглед да бъде преодоляно неразбиране и неправилно прилагане на законодателството по обществени поръчки от възложителите, което често води до създаване на разнородна практика и налагане на финансови корекции. Описаната сертификационна програма ще има хоризонтален характер за служителите на централната администрация, регионалните, и местни власти, участващи в изпълнението на Плана, като по този начин усилията за по-нататъшното развитие, повишаването на професионализма и укрепване на административния капацитет в областта на обществените поръчки ще преминат на следващо, по-качествено ниво.

- *Провеждане на специализирани обучения за КП/СНД, организирани от Координиращото звено* за обмяна на опит, решаване на казуси, проблеми при изпълнението на инвестициите/проектите в зависимост от тяхната специфика.

Дирекция „Национален фонд“ в Министерството на финансите е Координиращо звено на национално равнище за изпълнението и контрола на ПВУ. Съгласно РМС № 568 от 02.08.2021 г. ДНФ изпълнява функции на Координиращо звено на национално равнище по отношение на подготовката на общи правила и процедури за изпълнението на Плана, за извършването на проверки и контрол на изпълнението на инвестициите.

Предвидените специализирани обучения за КП/СНД са с цел обмяна на опит, споделяне на добри практики, практически въпроси, често срещани проблеми в процеса на управление и отчитане дейностите по проектите, финансирани по линия на ПВУ, и ще допринесат за ефективното и ефикасно изпълнение на инвестициите/проектите по ПВУ, както и за постигане на заложените цели и очакваните резултати. За успешното реализиране на тези дейности ще допринесе и екипът от обучители на дирекция „Национален фонд“, подготвен по проект „**Обща техническа подкрепа за повишаване на административния капацитет при изпълнението на ПВУ**“. Основната част от обученията се планира да бъдат проведени в периода 2023–2026 г.

Детайлната схема на **Плана** включва 47 реформи и 57 инвестиции по всички 12 компонента - **Таблица 3-2**, като в последната колона са показани отговорните за управлението и изпълнението на НПВУ ведомства и организации, съгласно Приложение № 1 към чл. 3, ал. 1, т. 2 от **Постановление № 157 от 07.07.2022 г.** на Министерския съвет за *определяне на органите, отговорни за изпълнението на Плана за възстановяване и устойчивост на Република България, и на техните основни функции* (обн., ДВ, бр. 54 от 2022 г.)⁴.

⁴ В ПМС 157 предстоят промени с оглед новата структура на МС в служебното правителство.

**АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)**

ТАБЛИЦА 3-2 – ДЕТАЙЛНА СХЕМА НА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ.

Стълб	Реформа	Инвестиционни проекти	Времеви график	Ресорни Министерства и ведомства*
Иновативна България	1-Образование и умения			
	(1) Реформа на предучилищното, училищното образование и учене през целия живот.	-	Q4/2020-Q3/2023	МОН, МТСП
	(2) Реформа във висшето образование.	1. STEM центрове и иновации в образованието.	2021-2026	МОН
		2. Модернизация на образователната инфраструктура.	2021-2026	МОН
		3. Предоставяне на обучения за дигитални умения и създаване на платформа за обучение на възрастни.	2022-2026	МТСП
		4. Младежки центрове.	2022-2026	МОН
	2-Научни изследвания и иновации			
	(3) Изпълнение на обща политика за развитие на научните изследвания, иновациите и технологиите в полза на ускорено икономическо и обществено развитие на страната.	5. Програма за ускоряване на икономическото възстановяване и трансформация чрез наука и иновации.	2022-2026	МИР, МОН
		6. Повишаване на иновационния капацитет на Българската академия на науките (БАН) в сферата на зелените и цифровите технологии.	2021-2026	БАН
	3-Интелигентна индустрия			
	(4) Изграждане на механизъм за привличане на индустриални инвестиции и развитие на индустриални екосистеми.	7. Програма за публична подкрепа за развитие на индустриални зони, паркове и сходни територии и привличане на инвестиции (AttractInvestBG).	2022-2026	МИР
		8. Програма за икономическа трансформация.	2021-2026	ГД „Европейски фондове за конкурентоспособност“ (МИР)

**АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)**

Стълб	Реформа	Инвестиционни проекти	Времеви график	Ресорни Министерства и ведомства*
Зелена България	4-Нисковъглеродна икономика			
	(5) Създаване на Национален фонд за декарбонизация.	-	Q3/2022 Q4/2024	МЕ, АУЕР
	(6) Улесняване и повишаване ефективността на инвестиции в енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради.	-	Q3/2022	МРРБ
	(7) Разработване на дефиниция и критерии на "енергийна бедност" за домакинствата в Закона за енергетиката за целите на либерализацията на пазара и финансирането на проекти за енергийна ефективност.	9. Енергийна ефективност в сграден фонд.	2022-2026	МРРБ
		10. Програма за финансиране на единични мерки за енергия от възобновяеми източници в еднофамилни сгради и многофамилни сгради.	2022-2025	МЕ
		11. Енергийно ефективни общински системи за външно изкуствено осветление.	2022-2025	МЕ, общини
	(8) Механизъм за финансиране на проекти за енергийна ефективност и възобновяеми източници заедно със сметките за енергия.	-	Q2/2022 Q1/2023	МЕ, АУЕР
	(9) Обслужване на едно гише.	-	Q4/2022 Q4/2023	МРРБ, МЕ, АУЕР
	(10) Стимулиране на производството на електроенергия от ВЕИ.	12. Дигитална трансформация и развитие на информационните системи и системите реално време на Електроенергийния системен оператор в условията на нисковъглеродна икономика.	2021-2026	МЕ
	(11) Изготвяне и приемане на Национална пътна карта за подобряване на условията за разгръщане на потенциала за развитие на водородните технологии и механизмите за производство и доставка на водород.	13. Схема за подпомагане на пилотни проекти за производство на зелен водород и биогаз.	2022-2026	МЕ
	(12) Либерализация на пазара на електрическа енергия.	14. Схема в подкрепа на изграждането на минимум 1.4 GW ВЕИ и батерии.	2022-2026	МЕ
	(13) Развитие на нисковъглеродна икономика и създаване на Комисия за енергиен преход и изработването на Пътна карта към климатична неутралност.	-	Q2/2022 Q4/2022	МЕ, МОСВ

АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)

Стълб	Реформа	Инвестиционни проекти	Времеви график	Ресорни Министерства и ведомства*
Зелена България	(14) Декарбонизация на енергийния сектор.	15. Развитие на използването на геотермална енергия в България за производство на електрическа и топлинна енергия.	2022-2026	МЕ
		16. Национална инфраструктура за съхранение на електрическа енергия от БЕИ (RESTORE).	2022-2026	МЕ, Оператори на БЕИ
	(15) Подобряване на корпоративното управление на държавните компании в енергийния сектор.	-	Q3/2024	МЕ
	5-Биоразнообразие			
	(16) Изграждане на структура за управление на Националната екологична мрежа.	17. Интегриране на екосистемния подход и прилагане на решения базирани на природата в опазването на защитените зони от мрежата "Натура 2000".	2022-2025	МОСВ, ИАГ
		18. Възстановяване на ключови за климата екосистеми в изпълнение на Стратегията на биологично разнообразие на ЕС и целите на Европейския зелен пакт.	2022-2026	МОСВ, ИАГ
	6-Устойчиво селско стопанство			
	(17) Актуализиране на стратегическата рамка на аграрния сектор.	19. Фонд за насърчаване на технологичния и екологичен преход на селското стопанство.	2022-2025	МЗм, ДФЗ
		20. Дигитализация на процесите от фермата до трапезата.	2022-2025	МЗм
	7-Цифрова свързаност			
Свързана България	(18) Разработване и прилагане на ефективна политическа и регулаторна рамка.	-	Q3/2020-Q4/2020	МТС
	(19) Ефективно използване на радиочестотния спектър.	-	Q1/2021-Q2/2023	МТС
	(20) Създаване на благоприятна инвестиционна среда.	21. Широкомасщабно разгръщане на цифрова инфраструктура.	2022-2026	МЕУ, МТС
		22. Изграждане, развитие и оптимизация на цифровата ТЕТРА система и радиорелейна мрежа.	2022-2024	МВР

АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)

Стълб	Реформа	Инвестиционни проекти	Времеви график	Ресорни Министерства и ведомства*
Свързана България		23. Дигитална трансформация на Български пощи и предоставяне на комплексни услуги.	2022-2026	Български пощи ЕАД
	8-Транспортна свързаност			
	(21) Актуализиране на стратегическата рамка на транспортния сектор.	24. Извършване на реформа в обслужването на пътници с железопътен транспорт в крайградските и междурегионални направления, чрез закупуване на нов подвижен състав.	2022-2026	МТС
		25. Внедряване на Европейската система за управление на влаковете (ERTMS) на бордово оборудване на магистрални нулевоемисионни електрически локомотиви и нулевоемисионни електрически мотрисни влакове, които оперират по конвенционалната жп мрежа на Р България.	2022-2026	МТС
		26. Цифровизация по широкообхватната TEN-T мрежа чрез внедряване на ERTMS, ниво 2 в железопътен участък Русе – Каспичан.	2022-2026	МТС, НКЖИ
		27. Осигуряване на бърза и конкурентна транспортна връзка с пазарите за бизнеса в Северна България чрез изграждане на интермодален терминал за товарни превози в района на гр. Русе.	2022-2026	МТС, НКЖИ
	(22) Концептуално ново управление на безопасността на движението по пътищата в единна интегрирана стратегическа рамка за периода 2021-2030 г.	28. Подобряване на безопасността на движение по пътищата в Република България чрез създаване на условия за устойчиво управление на пътната безопасност.	2021-2024	ДАБДП
	(23) Реформа за устойчива градска мобилност.	29. Осигуряване на устойчива транспортна свързаност чрез изграждане на участък от Линия 3 на метрото в гр. София.	2022-2026	Метрополитен ЕАД
		30. „Зелена мобилност“ – пилотна схема за подкрепа на устойчивата градска мобилност чрез мерки за развитие на екологични, безопасни, функционални и енергийно ефективни транспортни системи.	2022-2026	МРРБ, ДАБДП, НСОРБ
	(24) Осигуряване на ефективен достъп до интегриран обществен транспорт.	-	Q2/2022-Q4/2026	МТС

**АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)**

Стълб	Реформа	Инвестиционни проекти	Времеви график	Ресорни Министерства и ведомства*
Свързана България	(25) Електрическа мобилност.	-	Q2/2022- Q3/2023	МС (МРРБ, МИР, МОСВ)
	9-Местно развитие			
	(26) Нов регионален подход с пряко въвличане на местните общности в управлението на средствата от европейските фондове и инструменти.	-	Q2/2022	МРРБ
	(27) Продължаване на реформата във водния сектор.	31. Програма за изграждане/доизграждане/реконструкция на водоснабдителни и канализационни системи, вкл. и пречиствателни станции за отпадъчни води за агломерациите между 2 000 и 10 000 е.ж.	2021-2026	МРРБ, ВиК Холдинг
		32. Цифровизация за комплексно управление, контрол и ефективно използване на водите.	2022-2026	МОСВ
Справедлива България	10-Бизнес среда			
	(28) Достъпно, ефективно и предвидимо правосъдие.	33. Укрепване, доразвитие и надграждане на Единната информационна система на съдилищата.	2022-2024	ВСС
		34. Цифровизация на ключови съдопроизводствени процеси в системата на административното правораздаване.	2022-2025	ВАС
	(29) Противодействие на корупцията.	35. Трансформация на съществуващата в Прокуратурата на Република България информационна и комуникационна инфраструктура в нов тип - отказоустойчива, резервирана, производителна и защитена.	2022-2024	ПРБ
		36. Подобряване на качеството и устойчивостта на услугите в сферата на сигурността .	2022-2024	МВР
	(30) Разширяване на използването на алтернативни способи за разрешаване на спорове и въвеждане на медиация, задължителна по някои видове дела.	37. Въвеждане на способи за алтернативно разрешаване на спорове в съдебната система в България - пилотно въвеждане на задължителна съдебна медиация.	2022-2026	ВСС
	(31) Укрепване на процедурата по несъстоятелност.	-	Q3/2022	МП

**АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)**

Стълб	Реформа	Инвестиционни проекти	Времеви график	Ресорни Министерства и ведомства*
Справедлива България	(32) Цифрова реформа на българския строителен сектор.	38. Подкрепа на пилотна фаза за въвеждане на строително информационното моделиране (СИМ/ВІМ) в инвестиционното проектиране и строителството като основа за цифрова реформа на строителния сектор в България.	2022-2026	МРРБ
		39. Единна информационна система по устройство на територията, инвестиционно проектиране и разрешаване на строителството.	2022-2026	МРРБ
	(33) Регистрова реформа за разгръщане потенциала на електронното управление за подобряване на бизнес средата.	40. Надграждане на Центъра за аерокосмически наблюдения (ЦАН) - МВР с цел достигане на национално значение в космическата политика, изпълнение на европейските изисквания и ползите за хората.	2022-2024	МВР
		41. Дигитализиране на информационни масиви в администрацията, съдържащи регистри данни и е-удостоверяване от регистри.	2022-2026	АМС МЕУ
	(34) Подобряване на рамката за управление на държавните предприятия.	-	2021-2022	МФ (АППК)
	(35) Рамка за борба с изпирането на пари.	-	2021-2022	МФ, ДАНС
	(36) Подобряване на качеството на законодателния процес.	42. Инструмент за по-добро стратегическо планиране и управление на изпълнението.	2022-2025	НСИ
		43. Осигуряване на адекватна информационна и административна среда за изпълнение на Плана за възстановяване и устойчивост.	2021-2026	МФ
	(37) Обществени поръчки.	-	Q4/2021-Q3/2023	МФ, АОП
	(38) Разрастване България	-	Q4/2022-Q4/2023	МИР, МИИ
	(39) Съвет за икономически анализи	-	Q4/2022	АМС

**АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)**

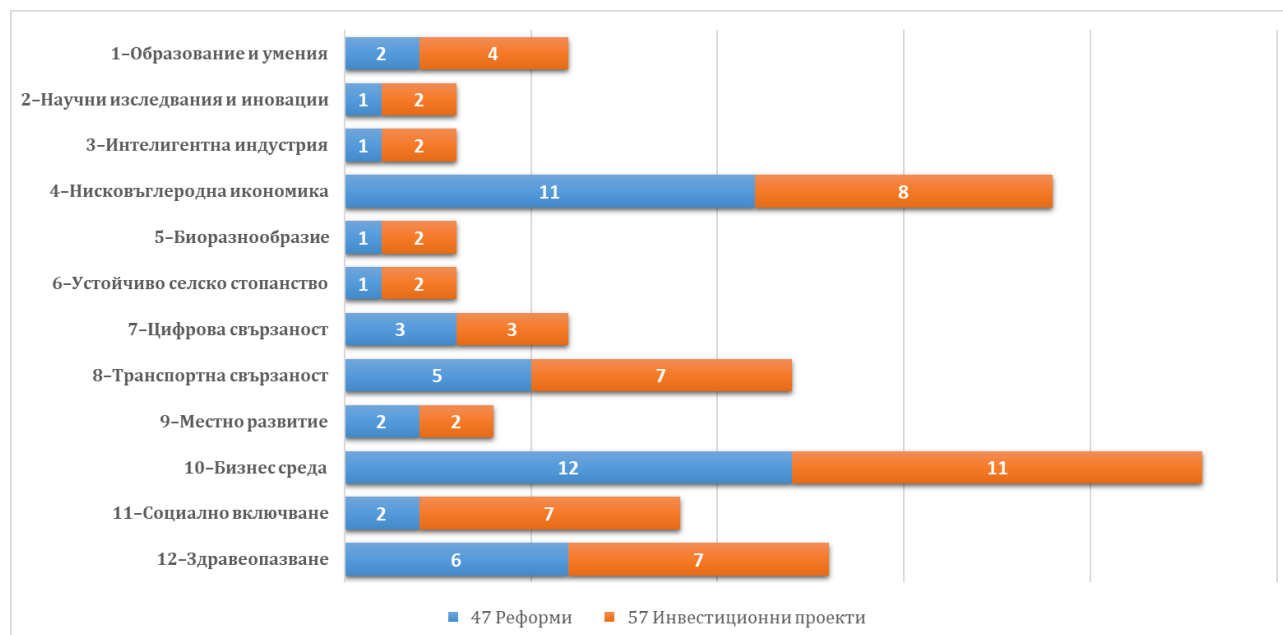
Стълб	Реформа	Инвестиционни проекти	Времени график	Ресорни Министерства и ведомства*
Справедлива България	11-Социално включване			
	(40) Реформа в сферата на минималните доходи.	-	Q2/2022- Q4/2022	МТСП
	(41) Реформата в областта на социалните услуги.	44. Модернизиране на дългосрочната грижа.	2022-2026	МТСП
		45. Предоставяне на помощни средства за лица с трайни увреждания.	2022-2024	МТСП
		46. Развитие на социалната икономика.	2022-2025	МТСП
		47. Модернизиране на Агенция за социално подпомагане.	2022-2024	МТСП
		48. Модернизиране на Агенция по заетостта.	2022-2024	МТСП
		49. Развитие на културните и творчески сектори.	2022-2026	НФ „Култура“
		50. Дигитализация на колекции на музеи, библиотеки и архиви.	2022-2026	МК
	12-Здравеопазване			
	(42) Актуализиране на стратегическата рамка на сектор „Здравеопазване“.	-	Q2/2021- Q1/2023	МЗ
	(43) Развитие на електронното здравеопазване и на Националната здравна информационна система.	-	Q4/2021- Q1/2023	МЗ
	(44) Подобряване на привлекателността на здравните професии и насърчаване на по-балансирано разпределение на здравните специалисти на територията на цялата страна.	51. Модернизиране на лечебни заведения за болнична помощ.	2022-2026	МЗ
		52. Центрове за интервенционална диагностика и ендоваскуларно лечение на мозъчно-съдовите заболявания.	2022-2025	МЗ
		53. Модернизация на психиатричната помощ.	2022-2025	МЗ
		54. Изграждане на система за оказване на спешна медицинска помощ по въздуха.	2022-2026	МЗ

АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)

Стълб	Реформа	Инвестиционни проекти	Времеви график	Ресорни Министерства и ведомства*
Справедлива България		55. Национална дигитална платформа за медицинска диагностика.	2022-2026	МЗ
		56. Подобряване на националната система за спешни комуникации 112.	2022-2024	МВР
	(45) Подобряване на достъпа до първична и извънболнична помощ	-	Q1/2023- Q4/2023	МЗ
	(46) Подобряване на достъпа до превантивни скринингови дейности		Q1/2023- Q4/2023	МЗ
	(47) Съвременно здравно образование в българското училище.	57. Развитие на извънболничната помощ.	2022- 2026	МЗ, МОН

* Абrevиатурата е описана в списък **СЪКРАЩЕНИЯ**

Концентрацията на реформаторските усилия е най-висока в компонентите „Бизнес среда“ и „Нисковъглеродна икономика“ - **Фигура 3-1.**

ФИГУРА 3-1 – ДЯЛ НА РЕФОРМИТЕ КЪМ ИНВЕСТИЦИОННИТЕ ПРОЕКТИ.

Всички включени в НПВУ инвестиции и реформи съответстват на принципа „за ненанасяне на значителни вреди“ по смисъла на член 17 от **Регламент (ЕС) 2020/852** на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 година за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции.

Като задължителен елемент в структурата на ПВУ е извършена и оценка на въздействието на планираните реформи и инвестиции, в това число и прогнозно разпределение на финансовия ресурс по години, които потвърждават реалистичността на предложенията. Осъщественият процес на обществени консултации, способства за ангажиране на всички заинтересовани страни, включително социално-икономическите партньори, при изпълнението на плана и постигането на заложените цели.

3.3 ВРЕМЕНА РАМКА (ПЕРИОД НА ДЕЙСТВИЕ И ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА)

Времевите рамки на **Национален план за възстановяване и устойчивост** са: 1 февруари 2020 – 31 август 2026 г., съгласно чл. 17, пар. 2 и чл. 18, пар. 4 от **Регламент (ЕС) 2021/241** на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 година за създаване на **Механизъм за възстановяване и устойчивост**.

Разглежданият период от време, за който ще бъдат оценявани положителни и отрицателни въздействия в Екологичната оценка е периодът от 2021 до 2026 г., за който НПВУ следва да стимулира растежа и устойчивостта на нашата икономика, съвместно с доброто състояние на околната среда на територията на Република България и в който период ще се осъществяват предвидените по **Плана** реформи и инвестиции.

3.4 НАЦИОНАЛНИТЕ ПРИОРИТЕТИ В ПЛАНА

На база **Анализ на социално-икономическото развитие на България 2007-2017 г.** за определяне на националните приоритети за периода 2021-2027 г. е изготвен списък с целите на политиките на правителството в областите, съфинансирани по

Политиката за сближаване на ЕС, които ще се реализират в рамките на следните програми - РМС №196/2019, изм. и доп. с РМС №495/2020:

- а) „Програма за конкурентоспособност и иновации в предприятията” с водещо ведомство - Министерството на иновациите и растежа;
- б) „Програма за образование” с водещо ведомство - Министерството на образованието и науката;
- в) „Програма за околна среда” с водещо ведомство - Министерството на околната среда и водите;
- г) „Програма за транспортна свързаност” с водещо ведомство - Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията;
- д) „Програма за техническа помощ” с водещо ведомство - администрацията на Министерския съвет;
- е) „Програма за развитие на регионите” с водещо ведомство - Министерството на регионалното развитие и благоустройството;
- ж) „Програма за развитие на човешките ресурси” с водещо ведомство - Министерството на труда и социалната политика;
- з) „Програма за храни и/или основно материално подпомагане” с водещо ведомство - Агенцията за социално подпомагане;
- и) „Програма за морско дело, рибарство и аквакултури” с водещо ведомство - Министерството на земеделието, храните и горите;
- к) Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони с водещо ведомство - Министерството на земеделието, храните и горите;
- л) Национална програма по Фонд „Вътрешна сигурност” с водещо ведомство - Министерството на вътрешните работи;
- м) Национална програма по Фонд „Убежище и миграция” с водещо ведомство - Министерството на вътрешните работи;
- н) Национална програма по Инструмента за финансово подпомагане за управлението на границите и за визите като част от Фонда за интегрирано управление на границите с водещо ведомство - Министерството на вътрешните работи;
- о) Програми за европейско териториално сътрудничество, в които участва Република България, включително програмите за трансгранично сътрудничество: Република България – Република Сърбия, Република България - Република Турция, и Република България - Република Северна Македония, съфинансирани от Инструмента за предприєдинителна помощ, с водещо ведомство - Министерството на регионалното развитие и благоустройството.
- п) Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация” с водещо ведомство - Министерство на иновациите и растежа.

3.5 АЛТЕРНАТИВИ

3.5.1 СТРУКТУРНИ ИЗМЕНЕНИЯ В ИКОНОМИКАТА

Основната цел на Плана за възстановяване и устойчивост е да способства икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от пандемията от COVID-19.

Същевременно, **Планът полага основите за зелена и цифрова трансформация (Регламент (ЕС) 2021/694 на Европейския Парламент и на Съвета от**

29 април 2021 година за създаване на програмата „Цифрова Европа“) на икономиката в контекста на амбициозните цели на Европейския зелен пакт.

В преследването на тази цел правителството изработи набор от мерки и реформи, които не само да възстановят потенциала за растеж на икономиката, но и да го развият и повишат. Това от своя страна ще позволи в

- ⇒ *дългосрочен план* да бъде постигната стратегическата цел за **конвергенция на българската икономика и нивата на доходите със средноевропейските.**
- ⇒ *краткосрочен план* правителствената политика да **повиши устойчивостта на националната здравна система и смекчаване на социално-икономическите последици** чрез мерки за подкрепа на предприятията и заетостта, както и за гарантиране на подходящи безопасни условия на труд с оглед възобновяването на икономическата дейност.
- ⇒ *средносрочен план* **стратегията за възстановяване на страната** се основава на **Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030**, приета с Протокол № 67 на Министерския съвет от 02.12.2020 г..

Планът за възстановяване и устойчивост представя вижданията на правителството и обществото за начина, по който трябва да бъдат адресирани структурни проблеми в икономиката. Планът предвижда комплекс от реформи и инвестиции, които осигуряват необходимото ниво на съгласуваност с успоредно планираните мерки в рамките на Кохезионната политика на ЕС – както по линия на допълнителното финансиране за програмния период 2014-2020 г. (REACT EU), така и в пакета от стратегически документи за следващия програмен период. Допълнителните усилия за преход към неутрална по отношение на климата икономика в контекста на амбициозните цели на Европейския зелен пакт, които ще бъдат финансирани през **Механизма за справедлив преход** на базата на Планове за справедлив преход, също следва да бъдат взети предвид.

3.5.2 НАМАЛЯВАНЕ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ЕМИСИИ НА НЯКОИ ЗАМЪРСИТЕЛИ НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ (ДИРЕКТИВА (ЕС) 2016/2284 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА)

През 2016 г. е приета преработена директива за националните тавани на емисии - **Директива (ЕС) 2016/2284** на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2016 г. *относно намаляването на националните емисии на някои замърсители на атмосферния въздух*. Директивата допринася също така за постигането на:

а) целите на ЕС за намаляване на емисиите от антропогенни източници, съгласно установени в законодателството на Съюза, и напредък по отношение на дългосрочната цел на Съюза за постигане на нива на качество на атмосферния въздух (КАВ), съответстващи на насоките относно КАВ, публикувани от Световната здравна организация;

б) целите на ЕС в областта на биологичното разнообразие и екосистемите в съответствие с **8-мата Програма за действие за околната среда**⁵, която призовава за активно ангажиране на всички заинтересовани страни и на всички нива на управление да се гарантират и да се прилагат ефективно разпоредбите на ЕС за климата и околната

⁵ https://ec.europa.eu/environment/strategy/environment-action-programme-2030_en

среда, както и за постигане на Програмата на ООН до 2030 г.⁶ и нейните цели за устойчиво развитие в икономиката, околната среда и социалната сфера.

в) засилено полезно взаимодействие между политиките в областта на климата и енергетиката, основавани на стратегическата програма на ЕС, приета от Европейския съвет, приета на 20 юни 2019 г.⁷, в която се изтъква неотложната необходимост от изграждане на **неутрална** по отношение на климата, **зелена, справедлива и социална** Европа.

В националните програми за контрол на замърсяването на въздуха следва да предвидят политики и мерки, приложими към всички сектори от значение, включително селското стопанство, енергетиката, промишлеността, автомобилния транспорт и транспорта по вътрешни водни пътища, битовото отопление и използването на извънпътната подвижна техника и на разтворители. Държавите членки обаче следва да имат право да решават какви политики и мерки (параграф 11; UNFCCC, 2016⁸) да предприемат за спазването на задълженията за намаляване на емисиите, установени в **Директива (ЕС) 2016/2284**.

Прогнозите за емисиите се оценяват и обобщават по сектори за съответните източници. Държавите членки предоставят за всеки замърсител прогноза „при взети мерки“ (т.е. приети мерки) и, ако е приложимо, прогноза „при взети допълнителни мерки“ (т.е. планирани мерки) в съответствие с насоките, установени в **Ръководството на ЕМЕР/ЕЕА, 2019г.**⁹

Прогнозите са инструмент за оценка на това какво може да се случи, ако страните са се ангажирали „със съществуващи мерки“ (With Existing Measures - WEM) и какво друго може да се направи „с допълнителни мерки“ (With Additional Measures - WAM). Тези сценария трябва да бъдат оценени с помощта на набор от икономически прогнози. Следователно прогнозните оценки ще трябва да могат да отразяват въздействието на съответните политики и мерки, за да се прецени дали съществуващите политики са достатъчно широкообхватни, за да бъдат постигнати целите за намаляване на емисиите.

При дефинирането на тези сценария е важно да се помисли кои политики и мерки да се включат. „Приетите“ политики и мерки са тези, които са договорени и записани в законодателството, като някои от тях са изпълнени, а други се изпълняват често в продължение на няколко години. „Планирани“ политики и мерки са тези, които все още не са записани в нито едно официално законодателство.

Прогнозите за емисиите по своята същност са много по-малко сигурни от историческия опис на емисиите, тъй като те изискват допълнителни допускания за бъдещ растеж на дейността (например производство, транспорт, население) и усвояване на технологията.

3.5.2.1 Съществуващи политики и мерки (WEM)

Съгласно **Ръководство за разработване на национални програми за контрол на замърсяването на въздуха съгласно Директива (ЕС) 2016/2284 на Европейския**

⁶ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

⁷ <https://www.consilium.europa.eu/media/39939/20-21-euco-final-conclusions-bg.pdf>

⁸ <https://unfccc.int/resource/docs/2016/sbi/eng/l22.pdf> - Revision of the “Guidelines for the preparation of national communications by Parties included in Annex I to the Convention, Part II: UNFCCC reporting guidelines on national communications”

⁹ <https://www.eea.europa.eu/publications/emep-eea-guidebook-2019>

парламент и на Съвета за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители (2019/С 77/01)¹⁰, прогнозата на **WEM** обхваща прилаганите и приети политики и мерки (UNFCCC, 2016, параграф 26¹¹). Изпълнените политики и мерки, в съответствие с UNFCCC, 2016, параграф 11, са тези, за които се прилага едно или повече от следните:

- в действащо национално законодателство има ясен ангажимент за продължаване на изпълнението им;
- сключени са едно или повече доброволни споразумения;
- са разпределени финансови средства;
- са мобилизирани човешки ресурси.

3.5.2.2 С ДОПЪЛНИТЕЛНИ ПОЛИТИКИ И МЕРКИ (WAM)

Сценарият **WAM** отчита прогнозните емисии на замърсители и потенциала за намаляване от разпространението им в атмосферния въздух при включване на планирани политики и мерки (UNFCCC, 2016, параграф 26), които са варианти за постигане на заложените цели, обсъждат се и имат реалистичен шанс да бъдат приети и приложени в бъдеще (UNFCCC, 2016, параграф 11), при което ще се постигат националните приоритети за 2030 г.

3.5.3 ВЕРСИИ НА НАЦИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ

Предоставеният от Възложителя проект на **Национален план за възстановяване и устойчивост**, верси 1.5 от 6 април 2022г. е версията, изпратена за одобрение в ЕС, с която Р. България кандидатства за финансиране по **Механизъм за възстановяване и устойчивост (Регламент (ЕС) 2021/241)**, който е основен елемент на **NextGenerationEU**, с цел да се смекчат икономическите и социалните последици от пандемията от коронавирус и да се повишат устойчивостта, издръжливостта и подготвеността на европейските икономики и общества за предизвикателствата и възможностите за екологичен и цифров преход.

Одобренията от ЕС Планове за възстановяване и устойчивост на всяка държава-членка са единственото условие за получаване на достъп до средствата в рамките на **Механизма за възстановяване и устойчивост**.

Също така НПВУ (версия 1.5 от 06.04.2022г.) е насочен към декарбонизация, следователно мерките в него по отношение на емисиите на парникови газове нямат алтернатива.

С оглед на последните пояснения предишна версия на Плана, изготвяна и обсъждана от българската общественост не се явява алтернатива.

Хронологията в разпределението на финансовите ресурси по 4-те стълба в Плана за: версия 1.5 от 06.04.2022г., версия 1.4 от 15.10.2021г.; версия 1.3 от 20.07.2021 г.; версия 1.2 от 16.04.2021 г.; версия 1.1 от 08.02.2021 г. и версия 1.0 от 30.10.2020 г. е показана на **Фигура 3-2**.

Статистиката показва:

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52019XC0301%2801%29>

¹¹ <https://unfccc.int/resource/docs/2016/sbi/eng/l22.pdf> - Revision of the "Guidelines for the preparation of national communications by Parties included in Annex I to the Convention, Part II: UNFCCC reporting guidelines on national communications"

1 Иновативна България

В този стълб **финансовите ресурси нарастват** от 20% по версия 1.0 (от 30.10.2020г.) до 25.3% в последната версия 1.5, което е **ръст** от 21%. Най-голям ресурс е бил предвиден по версия 1.3 – 27.4%,

2 Зелена България

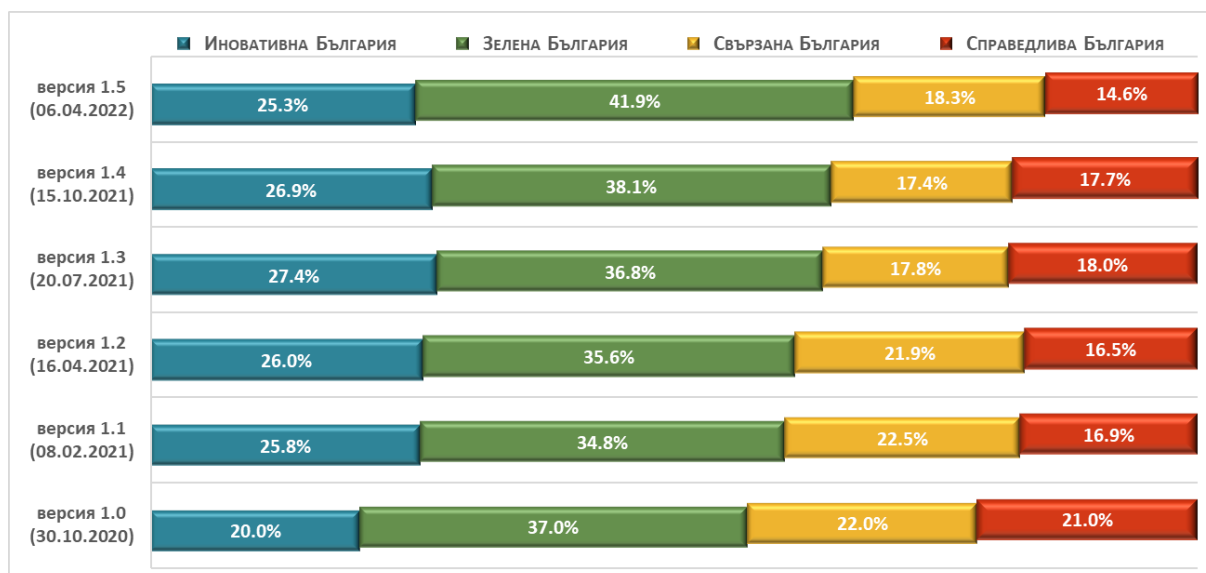
В този стълб по последната версия на Плана предвидените финансови ресурси са най-високи – 41.9%, като в хронологичен ред тези ресурси **нарастват непрекъснато** от предвидените 37% по първата версия 1.0, което е **ръст** от 12%.

3 Свързана България

В този стълб **финансовите ресурси намаляват** от 22% по версия 1.0 до 18.3% в последната версия 1.5, което е **спад** от 20%.

4 Справедлива България

В този стълб **финансовите ресурси също намаляват** от 21% по версия 1.0 до 14.6% в последната версия 1.5, което е **най-голям спад** в ресурсите -44%.

ФИГУРА 3-2 – АЛТЕРНАТИВНИ ПРОМЕНИ В РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА ФИНАНСОВИТЕ РЕСУРСИ ПО 4-ТЕ СТЪЛБА ЗА ВЕРСИИТЕ НА НПВУ.

3.5.4 НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА

Нулева алтернатива е **не изпращане за одобрение** в ЕС на **Национален план за възстановяване и устойчивост**, което лишава България от достъп до средствата в рамките на **Механизма за възстановяване и устойчивост** с всички произтичащи от това негативни последствия за страната ни в контекста на целите на „Зелената сделка“ и Цифровия преход.

4 ВРЪЗКА НА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

4.1 ОСНОВНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ НА ЕС

Одобреният от Европейския съвет **План за възстановяване на Европа** се базира на **Многогодишна финансова рамка (МФР) 2021-2027 г.** и **Следващо поколение ЕС (СПЕС) 2021-2026г.**, който ще бъде извън МФР и ще се генерира посредством увеличаване на собствените ресурси на ЕС.

4.1.1 *Многогодишна финансова рамка (МФР) 2021-2027 г.*¹²

В приетите текстове на **Регламента за определяне на Многогодишната финансова рамка (МФР) на ЕС за периода 2021—2027 г.**, приет от Европейският парламент и Съвета на 16 декември 2020 г. (Последно осъвременяване: 16 март 2021 г.) и **Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093** на Съвета от 17 декември 2020 година за *определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027г.* са определени новите засилени приоритети^{13,14}:

❶ **Бюджетни кредити за поети задължения** (Приложение I):

1. Единен пазар, иновации и цифрова сфера;
2. Сближаване, устойчивост и ценности;
2а. Икономическо, социално и териториално сближаване,
2б. Устойчивост и ценности,
3. Природни ресурси и околна среда;
4. Миграция и управление на границите ;
5. Сигурност и отбрана;
6. Съседните региони и светът;
7. Европейска публична администрация.

❷ **Специфична корекция на програмите и фондовете – списък** (Приложение II, съгласно член 5):

- към кредит 1:
 - Програма „Хоризонт Европа“ - **Регламент (ЕС) 2021/695** на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 година за създаване на рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите;
 - Фонд InvestEU - насърчаване на стратегически, устойчиви и иновативни инвестиции.
- към кредит 2б:
 - Програма ЕС в подкрепа на здравето - **Регламент (ЕС) 2021/522** на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 година за създаване на програма за действията на Съюза в областта на здравето (**EU4Health**) за периода 2021–2027 г.;

¹² <https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/mff2021-2027-ngeu-final/>

¹³ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0357_BG.html

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/12/17/multiannual-financial-framework-for-2021-2027-adopted/>

- Еразъм+ - Европейската програма за образование, обучение, младеж и спорт;
- Програма „Творческа Европа“ - **Регламент (ЕС) 2021/818** на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 година за създаване на програма „Творческа Европа“ (2021–2027 г.);
- Програма Права и ценности - **Резолюция** на Европейския парламент от 7 октомври 2020 г. *относно създаването на механизъм на ЕС за демокрацията, принципите на правовата държава и основните права.*
- към кредит 4: - Фонд „Интегрирано управление на границите“.

4.1.2 СЛЕДВАЩО ПОКОЛЕНИЕ ЕС (NEXT GENERATION EU)

В пакета влизат (подредени по големина на финансиране):

- (1) Механизъм за възстановяване и устойчивост
- (2) Помощ за възстановяване в полза за сближаване на териториите на Европа REACT-EU
- (3) Фонд за справедлив преход (ФСП)
- (4) Подсилване на програмите за развитие на селските райони (ПРСР) - Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР)
- (5) InvestEU - насърчаване на стратегически, устойчиви и иновативни инвестиции
- (6) Хоризонт Европа - **Регламент (ЕС) 2021/695** на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 година за създаване на рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите
- (7) Механизъм за гражданска защита на Съюза - **Решение (ЕС) 2019/420** на Европейския парламент и на Съвета от 13 март 2019 година за изменение на Решение № 1313/2013/ЕС относно Механизъм за гражданска защита на Съюза (RescEU).

4.1.2.1 МЕХАНИЗЪТ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ

Ключов елемент на Следващо поколение ЕС 2021-2026 г. е **Механизъмът за възстановяване и устойчивост (МВУ)**, чийто финансови потоци се насочват за изпълнение на реформи и публични инвестиции за възстановяване в светлината на зеления преход и дигитализацията. Бюджетът е под формата на безвъзмездна финансова помощ (грантове) и заемни инструменти.

Съгласно **Регламент (ЕС) 2021/241** на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 година за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост, Плановите за възстановяване и устойчивост трябва да са в синхрон със съответните специфични за страната предизвикателства и приоритети, идентифицирани в контекста на европейския семестър, по-специално тези, които са от значение за или са резултат от зеления и цифров преход. Плановите за възстановяване и устойчивост също трябва да са в съответствие с информацията, включена от държавите-членки в националните програми за реформи по европейския семестър, в техните национални енергийни и климатични планове и актуализациите им съгласно **Регламент (ЕС) 2018/1999** на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. *относно*

управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, в териториални планове за справедлив преход по **Фонда за справедлив преход** и в споразуменията за партньорство и оперативните програми по фондовете на Съюза.

Националният план за възстановяване и устойчивост гарантира, че никоя от мерките за изпълнение на реформите и инвестициите, включени в него, не нанася значителни вреди на екологичните цели по смисъла на член 17 от **Регламент (ЕС) 2020/852** на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 година за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции („принцип за ненанасяне на значителни вреди“), т.е. установява се степента на екологична устойчивост на дадена инвестиция или икономическата дейност и се подкрепят само мерки, които спазват този принцип.

4.1.2.2 *Фонд за справедлив преход*

Фондът за справедлив преход (ФСП) /Регламент (ЕС) 2021/1056 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за създаване на *Фонда за справедлив преход*/ е първи стълб от **Механизма за справедлив преход (МСП)**, който се ангажира с целите на **Европейския зелен пакт** и на **Парижкото споразумение**, като гарантира, че няма да има изоставени по пътя на ЕС към **климатична неутралност до 2050 г.** Механизмът ще се съсредоточи върху регионите и секторите *най-силно засегнати от прехода*, поради зависимостта си от изкопаеми горива или въглеродно интензивни процеси. Втори стълб обхваща гаранционна схема в рамките на **InvestEU**, а трети стълб – заема ресурс по линия на **Европейска инвестиционна банка (ЕИБ)**.

ФСП цели да допринесе за смекчаване на социално-икономическото въздействие в най-засегнатите от прехода региони и сектори. Създаден е в рамките на политиката за сближаване. Ще се изпълнява при споделено управление в тясно сътрудничество с националните, регионалните и местните органи и заинтересованите страни.

4.1.2.3 *Помощ за възстановяване в полза на сближаването и териториите на Европа (REACT-EU)*

Тъй като един от основните нови инструменти е REACT-EU, фонд, който представлява увеличение от 47.5 милиарда евро в структурните фондове, държавите-членки на Европейския съюз получават нов приток на пари за справяне както с последиците от пандемията, така и с в същото време за улесняване на прехода към зелена и цифрова икономика и общества, които са по-устойчиви. Допълнително ще осигурява финансиране през периода 2021—2022 г. за текущите програми за сближаване, както и за Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица.

- *Цел:* Инвестиции в краткосрочни действия за преодоляване на последиците от кризата.
- *Механизъм:* Предимно безвъзмездни средства.

4.1.2.4 *Политиката за сближаване през периода 2021-2027г.*

Изпълнението на плана ще подпомогне процеса на реална конвергенция на България и доближаването до средните за ЕС нива на БВП на глава от населението. Значителните инвестиции ще увеличат разполагаемия капитал на един зает, което ще подпомогне нарастването на производителността в икономиката и респективно на доходите. Увеличените средства и съпътстващите ги структурни реформи в областта на образованието и дигитализацията се очаква да имат допълнителен ефект върху

квалификацията на работната сила и повишаването на технологичната интензивност на производството. По този начин ще се гарантира желаната структурна трансформация на икономиката и сближаване на жизнения стандарт на населението със средните нива в Съюза, като същевременно бъде поставена стабилна основа за продължаване на конвергенцията на страната в дългосрочен период.

Връзката между националните приоритети и основните цели на Политиката за сближаване през периода 2021-2027г. посочени в чл. 5 на **Регламент (ЕС) 2021/1060** на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика е показана на **Фигура 4-1**.

Фигура 4-1 – Връзка между националните приоритети и основните цели на Политиката за сближаване през периода 2021-2027г.

4.1.3 ДОКУМЕНТИ, НЕОБХОДИМИ ДА ИЗГОТВИ БЪЛГАРИЯ ЗА ИНСТРУМЕНТИТЕ ПО NEXT GENERATION EU и МФР

(1) МФР 2021-2027- Кохезионна политика

- Програми – списък в РМС №196/2019, изм. и доп. с РМС №495/2020г.
- Период 2021-2027 г.

(2) REACT-EU

- Разпределение на допълнителните средства по ОП 2014-2020 г. – РМС №573/2020; изменения на ОП.
- Период 2021-2022 г.

(3) Механизъм за възстановяване и устойчивост

- **Национален план за възстановяване и устойчивост** – определя програмата за реформи и инвестиции.
- Период 2021-2023 г.

4.1.4 ДРУГИ ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ

- Законодателен пакет „Чиста енергия за всички европейци“ (Публикуван от Европейската комисия на 30 ноември 2016 г.),
- Финансов инструмент на ЕС е „Механизмът за свързване на Европа“,
- План за действие относно кръговата икономика (приет от ЕК на 11.03.2020г.),
- Нова Стратегия на за горите за 2030г., приета на 16 юли 2021 г.
- Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.,
- Програма за устойчиво развитие за периода до 2030 г. на Организацията на обединените нации (ООН) „Да преобразим света“,
- Териториален дневен ред 2030,
- Европейска „Зелена сделка“/“Европейски зелен пакт“,
- План за действие относно кръговата икономика,
- Предложение за Решение на Европейския парламент и на Съвета относно Обща програма на Европейския съюз за действие за околната среда до 2030 г. (Осмата програма за действие на ЕС за околната среда до 2030 г.), COM(2020) 652.
- Съобщение на Европейската комисия: „Чиста планета за всички. Европейска стратегическа дългосрочна визия за просперираща, модерна, конкурентоспособна и неутрална по отношение на климата икономика“, COM (2018) 773.
- Съобщение на Европейската комисия: „Изграждане на устойчива на климатичните изменения Европа - новата стратегия на ЕС за адаптиране към изменението на климата“, COM(2021) 82.
- Съобщение на Европейската комисия: „Актуализиране на новата промишлена стратегия за 2020 г.: изграждане на по-силен единен пазар за възстановяването на Европа“, COM(2021) 350.
- Съобщение на Европейската комисия: „Стратегия на ЕС „От фермата до трапезата“ за справедлива, здравословна и екологосъобразна продоволствена система, COM(2020) 381.
- Съобщение на Европейската комисия: „Път към здравословна планета за всички“.
- План за действие на ЕС: „Към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата“, COM(2021) 400.
- План за действие на ЕС: „Към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата“, COM(2021) 400,

4.2 НАЦИОНАЛНИ СТРАТЕГИИ, ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

- Проект на Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 г. с хоризонт до 2050 г.,
- Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021–2030 г., приет с Протокол № 8 на Министерския съвет от 27.02.2020г.,
- Национална програма за развитие България 2030 г. (приета с Протокол № 67 на Министерски съвет от 02.12.2020 г.),

- **Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.** (НПКЗВ 2020-2030, приета с Решение №541 на Министерски съвет от 13.09.2019 г.),
- **Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.** (НППКАВ 2018-2024, приета с Решение №334 на Министерски съвет от 07.06.2019 г.),
- **Стратегия за опазване на околната среда в морските води на Черно море на Република България 2016-2021 г.** (Морска стратегия, приета с Решение на Министерския съвет № 1111/29.12.2016 г.),
- **Стратегически план за действие за опазване на околната среда и възстановяване на Черно море,**
- **Национален план за управление на отпадъците 2014-2020** (НПУО 2014-2020, приет с Решение №831 на Министерския съвет от 22.12.2014г.),
- **Национален план за управление на отпадъците 2021-2028г.,** приет с Решение № 459 на Министерския съвет от 17.06.2021 г.
- **Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г.**
- **Стратегически план за развитие на горския сектор в Република България 2014-2023 г.**
- **Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България** (актуализация за програмен период 2014-2020 г.),
- **Национален план за развитие на комбинирания транспорт на Република България до 2030 г.**
- **Интегрирана транспортна стратегия в периода до 2030 г.** (одобрена с Решение № 336/23.06.2017 г. на Министерския съвет).
- **Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.**
- **Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор.**
- **Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020-2030 г.).**
- **Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България.**
- **Стратегия за биологичното разнообразие на Република България и Национален план за опазване и устойчиво ползване на биологичното разнообразие и генетичните ресурси 2021-2025 г.** (в процес на разработване) - в случай, че в хода на разработването на доклада за ЕО на Национален план за възстановяване и устойчивост тези документи станат налични.
- **Плановете за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016-2021 г. за четирите района за басейново управление;**
- **Плановете за управление на риска от наводнение (ПУРН) 2016-2021 г. за четирите района за басейново управление;**

➤ **Морската стратегия на Република България 2016-2021 г.**

В съответния раздел на ДЕО ще бъде направен анализ на връзката и съотнесимостта на проекта на НПВУ с посочените по-горе планове, програми и стратегии на европейско, международно и национално ниво.

5 СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА НПВУ

5.1 ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ

В ДЕО ще се извърши анализ на съществуващото състояние на компонентите и факторите на средата, в т.ч. върху човешкото здраве в обхвата – цялата територия на България, включваща:

➤ **Климат**

- ✓ *Климатични фактори* - ще се направи оценка на съществуващото състояние и тенденции в изменението на климатичните фактори за територията на Р. България:
- ✓ *Климатични изменения*
 - Климатични сценарии за България – ще се дадат резултатите от симулациите за тенденциите, т.е. изменението спрямо сегашния референтен климатичен период 1961-1990 г. за средногодишна температурата на въздуха и средногодишна сума на валежите.
 - Инвентаризация на емисиите на парникови газове (ПГ)¹⁵ - през 2019 г. емисиите на парникови газове в България възлизат на 55 955 CO₂-екв. без отчитане на поглъщането от сектор „Земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство“ (ЗПЗГС). Емисиите са намалели с 51.26% в сравнение с 1988г. и с 2.3% в сравнение с емисиите от предходната година (2018г). Нетните емисии (с отчитане на поглъщането от ЗПЗГС) са 46 393 Gg CO₂-екв. - намалели с 51.58% в сравнение с базовата година.

➤ **Атмосферен въздух** – ще се оценят:

- Емисиите на основните замърсители във въздуха в Р. България, които съгласно ангажиментите към ЕС за контролиране на нивата на емисиите ежегодно се публикуват в **Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България, 2021**¹⁶.
- Качеството на атмосферния въздух (КАВ) - Националната автоматична система за контрол на КАВ извършва оценка на качеството на атмосферния въздух (измерени концентрации) върху територията на страната, разделена на 6 Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ), утвърдени със Заповед № РД-257/25.03.2022 г. на Министъра на околната среда и водите, а именно - Столичен, Пловдив, Варна, Северен/Дунавски, Югозападен и

¹⁵ http://eea.government.bg/bg/dokladi/dokumenti/BG_NIR_2021.pdf

¹⁶ <http://eea.government.bg/bg/soer/2019/air/emisii-na-vredni-veshtestva-vav-vazduha>

Югоизточен по основни показатели, които характеризират КАВ в приземния слой, съгласно чл. 4, ал. 1 от ЗЧАВ: суспендирани частици, фини прахови частици (ФПЧ₁₀, ФПЧ_{2.5}), серен диоксид (SO₂), азотен диоксид и/или азотни оксиди (NO₂/NO_x), въглероден оксид (CO), озон (O₃), олово (Pb аерозол), бензен (C₆H₆), полициклически ароматни въглеводороди (ПАВ), тежки метали – кадмий (Cd), никел (Ni), живак (Hg), арсен (As).

В ДЕО ще бъдат анализирани данни за замърсяването на въздуха, основните източници на емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферата и текущите тенденции по отношение на качеството на атмосферния въздух.

➤ Води

С приемането на **Директива 2000/60/ЕО** на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на *Общността в областта на политиката за водите (Рамкова директива за водите - РДВ)* и прилагането ѝ в Република България чрез промените на Закона за водите, са поставени основите на изравняване на критериите по отношение контролирането, опазването и управлението на водите, включително повърхностните, не само в границите на страната, но и в границите на страните от Европейската общност. Освен това основните поречия се явяват и основни структури в общата система на басейново управление.

Във връзка с горното страната е поделена на 4 района за басейново управление съобразно критериите и изискванията, заложи в РДВ 2000/60/ЕО:

- ✓ Дунавски район за басейново управление с център Плевен;
- ✓ Черноморски район за басейново управление с център Варна;
- ✓ Източнобеломорски район за басейново управление с център Пловдив;
- ✓ Западнобеломорски район за басейново управление с център Благоевград.

Повърхностните водни тела в района на речния басейн се определят като попадащи в някоя от следните категории води – реки, езера, преходни води или крайбрежни води, или като изкуствени повърхностни водни обекти или силно модифицирани такива, съгласно Приложение II 1.1 (i) на РДВ и Закона за водите (ЗВ), което е транспонирано в **Наредба № Н-4/2012 за характеризирание на повърхностните води**.

Основните елементи на контрола и управлението на повърхностните води се градят на база тяхното екологично и химично състояние, чрез определяне на „натиска“ от човешките дейности (замърсяване, черпене, хидроморфологични изменения и др.) върху водите, включително замърсяването от отпадъчни води, провеждане на мониторинг и чрез определяне на потенциалния риск от вредно въздействие на водите.

Текущото състояние на водите ще се разгледа в контекста на измененията на основните индикатори за последните години, с оглед идентифициране качеството на водите, спрямо целите за добро екологично състояние.

В ДЕО ще бъде представена информация за състоянието на повърхностните и подземните води, състоянието на зоните за защита на водите, наличието на райони със значителен потенциален риск от наводнения.

➤ Земни недра

Текущото състояние ще включва добива на фосилни горива (твърди и течни) и други източници на твърди горива.

- ✓ *Геоложка среда* - опасни геоложки процеси - срутища и свлачища, ерозионни процеси, разрушаване на хвостохранилища, втечняване на материалите;
- ✓ *Сеизмична опасност* - анализ и оценка на потенциалната **сеизмична опасност** за важни обекти и съоръжения на територията на България, която е от изключително значение за адекватната оценка на реалния **сеизмичен риск** за инженерните конструкции в съответните локалитети.

В ДЕО ще бъдат разгледани особеностите на земните недра на територията на Р. България.

➤ Почви

Основен почвен тип на равнините и в долните части на планинските склонове под сухите гори и храсталаци са канелените почви, а също така канеленовидни лесивирани и плитките почви. Подножията на склоновете на планините до 600-800 m надморска височина, покрити със сухи дъбови гори и храсталаци са заети с кафяви и канеленовидни почви. На височина 800-1500 m се разполагат кафяви планинско-горски почви под букови и смесени гори. В този пояс са разпространени широко и рендзините.

В по-високите части на планинско горския пояс се появяват кисели кафяви планинско-горски почви, които на височина над 1500 m се сменят със субаплийски планинско-ливадни почви.

В ДЕО ще се представи подробна информация за състоянието на почвите, в т.ч. почвено запечатване, ерозия на почвите, замърсяване на почвите.

➤ Ландшафт

Ландшафтът е ключов елемент в процеса за постигане на устойчиво развитие, основано на баланс и хармония между социални нужди, икономическа дейност и околна среда. При визуалната оценка на ландшафта се определят природните местообитания, тъй като хабитатите до голяма степен определят пейзажа на територията. Така оценката на хабитатите е определяща при оценката на природните ландшафти. Допълнително ще се оценят антропогенните елементи и доколко те нарушават природността на ландшафтното благоустройство. Ще се използва системата за класификация и типология на ландшафтите в България.

В ДЕО ще бъде направен анализ на състоянието на ландшафта в района на територията на Р. България.

- **Биологично разнообразие** – флора, фауна, защитени територии и зони от Натура 2000
 - ✓ *Флора и фауна* – резюме на съществуващото състояние, защитени, редки и застрашени видове на национално ниво;
 - ✓ *Защитени територии и зони* – обявените защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ) и защитени зони (Натура 2000 места) по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР). Текстово и картно отразяване на елементите от екологична мрежа в национален мащаб.

В ДЕО ще бъде представена информация за характерната растителност и животински свят в обхвата на територията на Р. България в т.ч. редки и застрашени видове (в т.ч. предмет на опазване съгласно нормативни актове), инвазивни чужди видове и неместни видове, природни местообитания и др.

➤ **Отпадъци**

Отпадъците се приемат като екологичен, социален и икономически проблем, а нарастващото потребление и „консуматорското“ поведение на обществото продължават да произвеждат големи количества отпадъци. Реалността е, че са необходими големи и разнородни усилия за предотвратяване на образуването им. Отпадъците представляват и загуба на материални ресурси (чрез метали и други материали, които могат да се рециклират), а в същото време имат и потенциал като енергийни източници. Прилагането на дейностите по третиране на отпадъци като повторна употреба и рециклиране са благоприятни за околната среда, водещи до отклоняване на отпадъци от депата.

Запазва се положителната тенденция към подобряване на практиките при управление на отпадъците, като са постигнати националните цели за рециклиране на битови отпадъци, оползотворяване и рециклиране на отпадъци от опаковки и не на последно място са постигнати целите по рециклиране на масово разпространените отпадъци.

Понастоящем е актуален проблемът с вноса на отпадъци от други европейски страни, като вниманието е насочено както към законовите така и към техническите аспекти (наличие в страната на технологии и технически капацитет за преработка/рециклиране на внесените количества отпадъчни материали). При направени проверки се оказва, че в редица случаи внесените за преработка отпадъци не отговарят на законовите изисквания като количество и асортименти, което предизвиква съответни съдебни процедури. Заедно с това, продължава да бъде актуален и проблемът с незаконно депониране на отпадъци, вкл. и опасни, на неразрешени места.

Преходът към кръгова икономика представлява огромна възможност да трансформиране нашата икономика и да я направим по-устойчива, да допринесем за целите, отнасящи се до климата и за съхраняването на световните ресурси, да създадем местни работни места и да развием конкурентни предимства за Европа в един свят на извършващи се дълбоки промени.

В ДЕО ще бъде представена подробна информация за управлението на отпадъците на територията на Р. България.

➤ **Опасни химични вещества и риск от големи аварии**

При реализиране на инвестициите и мерки по НПВУ, свързани с енергийния сектор и със строителство на обекти и инфраструктура е необходимо да се съобразят съществуващите в района предприятия, извършващи дейности по съхранение/производство/употреба на опасни химични вещества и смеси в количества, които обуславят риск от големи аварии. В зависимост от количеството (когато е над съответното прагово количество) на тези вещества предприятията се класифицират като такива с нисък или с висок рисков потенциал.

С цел съобразяване на съществуващите такива предприятия от гледна точка на риска за околната среда и човешкото здраве, в ДЕО ще бъде представена информация за тях.

➤ Културно-историческо наследство

Културното наследство представлява неразделна част от околната среда и може да се дефинира като антропогенна среда.

В ДЕО ще бъде представена информация за съществуващото състояние на обектите на културното наследство, включително архитектурно и археологично наследство и регулациите за опазването му.

➤ Вредните физични фактори

- ✓ **Шум** - основните икономически сектори, които могат да емитират сериозни нива на шума, са: транспорт, индустрия, урбанизация–население, строителство, селско стопанство – земеделие и животновъдство, туризъм
- ✓ **Вибрации** - вибрациите се отнасят към факторите с много голяма биологична активност. Характерът, дълбочината и насоката на физиологичните и патологични изменения в организма зависят главно от интензитета и спектралния състав на вибрациите. Ответната реакция се определя от функционалното състояние на централната нервна система, която в резултат на интензивния поток сигнали функционира в необичайно сложни условия и нарушено равновесие на нервните процеси.
- ✓ **Нейонизиращи лъчения** - електромагнитни вълни, които при преминаването си през веществото, енергията на фотона не е достатъчна, за да йонизира атомите и молекулите. Такива са оптичните лъчения - *видимата светлина, ултравиолетово и инфрачервено лъчение, микровълновите и радиочестотните електромагнитни вълни, нискочестотните и постоянните електрически и магнитни полета.*
- ✓ **Йонизиращи лъчения** - радиоактивните нуклиди, които се намират в природата – *природни или естествени*, и които се получават по изкуствен начин – *техногенни или изкуствени* в болшинството от случаите са източници на директно йонизиращи частици (заредени частици).

Националната система за радиологичен мониторинг на околната среда има за цел откриване на отклонения от допустимите стойности на радиационните параметри в основните компоненти на околната среда – атмосферен въздух, води и почви, и осигуряване на актуална информация за държавните и местни органи на управление и обществеността.

Параметрите, по които се извършва радиологичния мониторинг на околната среда са:¹⁷

→ **радиационен гама-фон** - мощност на дозата γ – лъчение (той е физична характеристика на околната среда и представлява полето на гама-лъчите, в което се намират всички живи организми на Земята. Измерваната величина е мощност на амбиентната еквивалентна доза на гама-лъчението и е специфична за всеки пункт, област, регион)

Наблюденията за състоянието на радиационния гама-фон в Р. България се осъществяват чрез Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон, посредством 26 Локални мониторингови станции (ЛМС), обхващащи цялата територия

¹⁷ <https://eea.government.bg/bg/nsmos/radiation/auto-gamma-background>

на страната. По-голяма гъстота от мониторингови станции има около АЕЦ "Козлодуй".

Автоматизираната система има за цел своевременно установяване на инцидентно повишаване на радиационния гама-фон.

- *обемна активност* на естествени и техногенни радионуклиди в атмосферен въздух;
- *специфична активност* на естествени и техногенни радионуклиди в необработваеми почви, скални материали, отпадъчни продукти и седименти;
- *обща алфа и бета активност*, съдържание на естествен уран, радий (²²⁶Ra), тритий в повърхностни, подземни и отпадъчни води.

В ДЕО ще бъде представена последната налична информация за състоянието на всички вредни фактори.

➤ **Материални активи**

Материалните активи се разделят на дълготрайни (земя, сгради, инфраструктура, съоръжения) и краткотрайни (суровини и материали). Състоянието им е в пряка зависимост от наличието на финансова обезпеченост за тяхното обновяване и развитие.

В ДЕО ще бъде направен анализ на състоянието на основните материални активи, свързани с НПВУ.

➤ **Население и човешко здраве**

Основните здравни индикатори за оценка на здравното състояние на населението са демографските показатели (раждаемост, смъртност, детска смъртност, естествен прираст), заболяемост, болестност, смъртност по причини и други. Анализът им, заедно с анализа на рисковите фактори, свързани с населението и човешкото здраве (фактори на социално-икономическата среда; фактори, свързани с начина на живот; фактори, свързани с околната и трудовата среда), ще дадат ясна представа за съществуващото състояние и тенденции в здравното състояние на населението.

За ДЕО ще бъдат използвани официални статистически данни и доклади, въз основа на които ще се извърши анализ по отношение на настоящата демографска ситуация, както и информация относно здравословното състояние и индикаторите за качеството на живот на населението.

➤ **Социални аспекти**

Социалните аспекти ще бъдат разгледани в аспекта на целите, политиките и мерките, заложи в НПВУ по отношение на *декарбонизация, енергийна ефективност, енергийна сигурност, вътрешен енергиен пазар и научни изследвания, иновации и конкурентоспособност.*

В ДЕО ще бъде направен анализ на текущото състояние на социалните аспекти, касаещи както развитието на човешкия капитал, така и социалния капитал.

5.2 ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА НПВУ

В тази точка ще бъде направен анализ на евентуално развитие на аспектите на околната среда, в т.ч. по отношение на човешкото здраве, без прилагането на НПВУ (по този начин ще бъде оценено въздействието на „нулевата алтернатива“, т.е. отказ от реализиране на НПВУ) въз основа на раздела в ДЕО за аспектите на текущото състояние на околната среда.

5.3 СЪЩЕСТВУВАЩО СЪСТОЯНИЕ НА ТЕРИТОРИИ, ЗА КОИТО ИМА ВЕРОЯТНОСТ ДА БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА НПВУ

Съществуващото състояние ще включва преглед на териториите, които е вероятно да бъдат съществено засегнати от НПВУ. Специално внимание ще се отдели на защитените територии и защитените зони, зоните за защита на водите и други екологично уязвими райони.

Въз основа на характеристиката на аспектите на околната среда към момента (която ще бъде разработена в ДЕО), както и на предвижданията в същия раздел на ДЕО ще бъде обърнато внимание на онези територии, които ще са най-значително засегнати от Плана. Ще бъдат подробно разгледани чувствителни територии като защитени зони от екологичната мрежа „Натура 2000“, населени места и други обекти, подлежащи на здравна защита, санитарно-охранителни зони около водоизточници, райони с риск от наводнения и др.

5.4 СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, УСТАНОВЕНИ НА РАЗЛИЧНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ НПВУ ВКЛЮЧИТЕЛНО ОТНАСЯЩИТЕ СЕ ДО РАЙОНИ С ОСОБЕНО ЕКОЛОГИЧНО ЗНАЧЕНИЕ, КАТО ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ ПО ЗАКОНА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ

В точката ще бъдат описани съществуващите екологични проблеми в страната, установени на различно ниво, имащи отношение към НПВУ. Ще бъде направен анализ на връзката между екологичните проблеми и предвижданията в Плана – изводи дали НПВУ води до подобряване на екологичната обстановка, или до влошаване и задълбочаване на съществуващи екологични проблеми и/или възникване на нови такива.

5.5 ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА И НАЧИН, ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ ПОД ВНИМАНИЕ ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО МУ

В тази точка ще бъде направен анализ на стратегиите, плановете и програмите, които поставят цели по опазване на околната среда на национално (за България) и международно (европейско) равнище, които имат отношение към НПВУ, като въз основа на анализа, ще бъдат направени изводи за начина и степента тези цели и екологични съображения са взети предвид.

5.6 ВЕРОЯТНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ, В Т.Ч. И ТРАНСГРАНИЧНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА В ДРУГИ ДЪРЖАВИ

Докладът за ЕО ще анализира и оцени вероятните значителни въздействия върху всички компоненти и фактори на околната среда, а именно:

- Атмосферен въздух и климат
- Води

- Почви
- Ландшафт
- Биологично разнообразие, включително флора, фауна, защитени територии и зони
- Отпадъци
- Опасни химически вещества
- Културно-историческо наследство
- Вредни физични фактори
- Материални активи
- Население, човешко здраве
- Социални аспекти

Анализът на възможните значителни въздействия върху гореспоменатите компоненти ще обхване всички предвиждания на НПВУ, пропорционално на тяхната степен на подробност. Ще се разгледа състоянието и въздействието от мерките и дейностите върху населението, както и проблемите – настоящи и бъдещи, значими за здравето на хората в резултат на прилагането на НПВУ. Въздействията ще се оценят като потенциални краткосрочни, средносрочни, дългосрочни, положителни и отрицателни въздействия при осъществяване на НПВУ. Ще се разгледа и вероятността от трансгранични въздействия.

5.7 МЕРКИ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО КОМПЕНСИРАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА НПВУ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ

Въз основа на резултатите от извършените в съответните точки на ДЕО анализи и оценки на предполагаемото въздействие върху околната среда и човешкото здраве в резултат на реализирането на НПВУ, ще бъдат предложени мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на програмата и стратегията върху околната среда и човешкото здраве.

Мерките ще бъдат формулирани като:

- видове мерки за предотвратяване, намаляване и отстраняване на нежелани последици за околната среда (НПОС);
- мерки за отразяване в окончателния вариант на НПВУ;
- мерки за изпълнение при прилагане на НПВУ.

При предлагането на мерките ще бъдат съобразени и получените резултати от консултациите в рамките на процедурата по ЕО.

6 МЕТОДИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА

6.1 НОРМАТИВНА РАМКА ПРИ РАЗРАБОТВАНЕ НА ЕО

Екологичната оценка (ЕО) на **Национален план за възстановяване и устойчивост** (НПВУ) на Република България се разработва при използване и в съответствие с основни Директиви на Европейския парламент и на Съвета и на националното законодателство.

За разработване на доклада за ЕО основополагащите документи са:

- **Закон за опазване на околната среда (ЗООС);**
- **Закон за биологичното разнообразие (ЗБР);**

- **Закон за ограничаване изменението на климата (ЗОИК);**
- **Закон за водите (ЗВ)** и свързаната с него нормативна уредба;
- **Директива 2001/42/ЕО** на Европейския парламент и на Съвета от 27.06.2001 г. *относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (Директива за СЕО);*
- **Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредба за ЕО)** (в националното законодателство Директива за СЕО е транспонирана в тази наредба);
- **Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредба за ОС).**

6.1.1 МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЯТА ВЪРХУ КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА СРЕДАТА

Оценката на въздействието върху околната среда при прилагането на **Плана за възстановяване и устойчивост** се определя в съответствие с неговата "екологосъобразна реализация" - връзката между "характер на въздействието" и "потенциал на въздействието" по отношение екологичните цели и изисквания.

Потенциалните въздействия ще бъдат идентифицирани във връзка с осъществяването на инвестиционните проекти, заложи в **Плана за възстановяване и устойчивост** като резултат от анализ на състоянието на съответния компонент/фактор на околната среда и количествен или качествен анализ на изменението му след реализацията на даден проект.

Оценката за потенциала на въздействие е обобщена в **Таблица 6.1-1**.

ТАБЛИЦА 6.1-1 – ОЦЕНКА НА ПОТЕНЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ.

Характер на въздействието	Потенциал на въздействието				
	Незначителен	Нисък	Среден	Висок	Много висок
Положителен	+1	+2	+3	+4	+5
Няма пряко отношение към компонента (или не се очаква въздействие)	-				
Отрицателен	-1	-2	-3	-4	-5

Потенциалът на въздействието се дефинирана в следните степени на значимост:

➤ **Положителен характер на въздействие с потенциал:**

- **много висок** – забележимо и ясно изразено въздействие, свързва се с дългосрочен или постоянен положителен ефект в национален мащаб.

- **висок** – изразено въздействие с продължителен период на проява с ефект в национален мащаб.
- **среден** – въздействие, свързано с ограничена по площ проява с ефект в регионален мащаб.
- **нисък** – очаква се въздействие, проявяващо се в много малки количества с ефект в локален мащаб.
- **незначителен** – въздействие пренебрежимо дори в локален мащаб на проява.
- **Няма отношение към компонента (или не се очаква въздействие).**

➤ **Отрицателен характер на въздействие с потенциал:**

- **незначителен** – очаква се отрицателно въздействие, пренебрежимо или за много кратък период на действие с пълна обратимост. Не е необходимо прилагане на мерки.
- **нисък** – проявява се временно, краткосрочно, ограничено по време и по площ и лесно обратимо въздействие. Може да се избегне без прилагане на специални мерки, освен спазване на най-добрите практики по време на реализацията му.
- **среден** – необходимо е да се отчете в комбинация с други фактори, в резултат от средносрочни или дългосрочни, постоянни отрицателни въздействия, на голяма площ, вторични, кумулативни, синергични. Необходимо е въздействието да бъде намалено или смекчено посредством смекчаващи/компенсиращи мерки или чрез избор на алтернативи.
- **висок** – постоянно, необратимо въздействие с висока интензивност, на значителна площ, което засяга важни компоненти на околната среда.
- **много висок** – въздействието не може да бъде предотвратено/премахнато чрез избор на алтернативи или прилагане на смекчаващи/компенсиращи мерки.

В случаите на отрицателни въздействия, където е подходящо, ще се определи и рискът за околната среда, като зависимост от потенциала на въздействие и степента на неговата проява. Степента на риска е определена в три групи:

- значителен, неприемлив риск за околната среда;
- приемлив риск, за който е необходимо да се предвидят смекчаващи мерки и контрол на въздействията и
- нисък риск, за който не е необходимо предприемането на смекчаващи мерки.

Оценките като цифрова стойност, нанесени в матрицата за потенциалните въздействия (**Таблица 6.1-2**) ще оцветят всяка клетка в съответния цвят, показан в **Таблица 6.1-1**, което нагледно ще покаже идентифицираното въздействие.

**АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)**

Таблица 6.1-2 – Матрица за потенциалните въздействия от инвестиционни проекти в Плана за възстановяване и устойчивост

Стълб	Инвестиционни проекти	Климатични изменения	Атмосферен въздух	Повърхностни води	Питейни води	Морски води	Подземни води	Земни недра	Сеизмична опасност	Почви	Земеползване	Ландшафт	Отпадъци	Опасни вещества	По отношение на човешко здраве				Флора	Фауна	Горски екосистеми	Защитени зони	Културно-историческо наследство	Здравно-хигиенни аспекти	Материални активи	Икономическо въздействие		
															Шум	Вибрации	Нейонизиращи лъчения	Йонизиращи лъчения										
Иновативна България	1-Образование и умения																											
	1. STEM центрове и иновации в образованието.																											
	2. Модернизация на образователната инфраструктура.																											
	3. Предоставяне на обучения за дигитални умения и създаване на платформа за обучение на възрастни.																											
	4. Младежи центрове.																											
	2-Научни изследвания и иновации																											
	5. Програма за ускоряване на икономическото възстановяване и трансформация чрез наука и иновации.																											
	6. Повишаване на иновационния капацитет на Българската академия на науките (БАН) в сферата на зелените и цифровите технологии.																											
	3-Интелигентна индустрия																											
	7. Програма за публична подкрепа за развитие на индустриални зони, паркове и сходни територии и привличане на инвестиции (AttractInvestBG).																											
8. Програма за икономическа трансформация.																												

**АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)**

Съдеб	Инвестиционни проекти	Климатични изменения	Атмосферен въздух	Повърхностни води	Питейни води	Морски води	Подземни води	Земни недра	Сеизмична опасност	Почви	Земеползване	Ландшафт	Отпадъци	Опасни вещества	По отношение на човешко здраве				Флора	Фауна	Горски екосистеми	Защитени зони	Културно-историческо наследство	Здравно-хигиенни аспекти	Материални активи	Икономическо въздействие
															Шум	Вибрации	Нейонизиращи лъчения	Йонизиращи лъчения								
Зелена България	4-Нисковъглеродна икономика																									
	9. Енергийна ефективност в сграден фонд.																									
	10. Програма за финансиране на единични мерки за енергия от възобновяеми източници в еднофамилни сгради и многофамилни сгради.																									
	11. Енергийно ефективни общински системи за външно изкуствено осветление.																									
	12. Дигитална трансформация и развитие на информационните системи и системите реално време на Електроенергийния системен оператор в условията на нисковъглеродна икономика.																									
	13. Схема за подпомагане на пилотни проекти за производство на зелен водород и биогаз.																									
	14. Схема в подкрепа на изграждането на минимум 1.4 GW БЕИ и батерии.																									
	15. Развитие на използването на геотермална енергия в България за производство на електрическа и топлинна енергия.																									
	16. Национална инфраструктура за съхранение на електрическа енергия от БЕИ (RESTORE).																									
	5-Биоразнообразие																									
	17. Интегриране на екосистемния подход и прилагане на решения базирани на природата в опазването на защитените зони от мрежата "Натура 2000".																									

АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)

Съдеб	Инвестиционни проекти	Климатични изменения	Атмосферен въздух	Повърхностни води	Питейни води	Морски води	Подземни води	Земни недра	Сеизмична опасност	Почви	Земеползване	Ландшафт	Отпадъци	Опасни вещества	По отношение на човешко здраве				Флора	Фауна	Горски екосистеми	Защитени зони	Културно-историческо наследство	Здравно-хигиенни аспекти	Материални активи	Икономическо въздействие
															Шум	Вибрации	Нейонизиращи лъчения	Йонизиращи лъчения								
Зелена България	18. Възстановяване на ключови за климата екосистеми в изпълнение на Стратегията на биологично разнообразие на ЕС и целите на Европейския зелен пакт.																									
	6-Устойчиво селско стопанство																									
	19. Фонд за насърчаване на технологичния и екологичен преход на селското стопанство.																									
Свързана България	20. Дигитализация на процесите от фермата до трапезата.																									
	7-Цифрова свързаност																									
	21. Широкомасщабно разгръщане на цифрова инфраструктура.																									
	22. Изграждане, развитие и оптимизация на цифровата ТЕТРА система и радиорелейна мрежа.																									
	23. Дигитална трансформация на Български пощи и предоставяне на комплексни услуги.																									
	8-Транспортна свързаност																									
	24. Извършване на реформа в обслужването на пътници с железопътен транспорт в крайградските и междурегионални направления, чрез закупуване на нов подвижен състав.																									
	25. Внедряване на Европейската система за управление на влаковете (ERTMS) на бордово оборудване на магистрални нулевоемисионни електрически локомотиви																									

**АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)**

Съдържание	Инвестиционни проекти	Климатични изменения	Атмосферен въздух	Повърхностни води	Питейни води	Морски води	Подземни води	Земни недра	Сеизмична опасност	Почви	Земеползване	Ландшафт	Отпадъци	Опасни вещества	По отношение на човешко здраве				Флора	Фауна	Горски екосистеми	Защитени зони	Културно-историческо наследство	Здравно-хигиенни аспекти	Материални активи	Икономическо въздействие
															Шум	Вибрации	Нейонизиращи лъчения	Йонизиращи лъчения								
Свързана България	и нулевоemisиионни електрически мотрисни влакове, които оперират по конвенционалната жп мрежа на Р България.																									
	26. Цифровизация по широкообхватната TEN-T мрежа чрез внедряване на ERTMS, ниво 2 в железопътен участък Русе – Каспичан.																									
	27. Осигуряване на бърза и конкурентна транспортна връзка с пазарите за бизнеса в Северна България чрез изграждане на интермодален терминал за товарни превози в района на гр. Русе.																									
	28. Подобряване на безопасността на движение по пътищата в Република България чрез създаване на условия за устойчиво управление на пътната безопасност.																									
	29. Осигуряване на устойчива транспортна свързаност чрез изграждане на участък от Линия 3 на метрото в гр. София.																									
	30. Зелена мобилност – пилотна схема за подкрепа на устойчивата градска мобилност чрез мерки за развитие на екологични, безопасни, функционални и енергийно ефективни транспортни системи.																									
	9 – Местно развитие																									
	31. Програма за изграждане/доизграждане/реконструкция на водоснабдителни и канализационни системи, вкл. и пречиствателни станции за отпадъчни води за агломерациите между 2 000 и 10 000 еж.																									

**АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)**

Стилб	Инвестиционни проекти	Климатични изменения	Атмосферен въздух	Повърхностни води	Питейни води	Морски води	Подземни води	Земни недра	Сеизмична опасност	Почви	Земеползване	Ландшафт	Отпадъци	Опасни вещества	По отношение на човешко здраве				Флора	Фауна	Горски екосистеми	Защитени зони	Културно-историческо наследство	Здравно-хигиенни аспекти	Материални активи	Икономическо въздействие
															Шум	Вибрации	Нейонизиращи лъчения	Йонизиращи лъчения								
	32. Цифровизация за комплексно управление, контрол и ефективно използване на водите.																									
Справедлива България	10-Бизнес среда																									
	33. Укрепване, доразвитие и надграждане на Единната информационна система на съдилищата.																									
	34. Цифровизация на ключови съдопроизводствени процеси в системата на административното правораздаване.																									
	35. Трансформация на съществуващата в Прокуратурата на Република България информационна и комуникационна инфраструктура в нов тип - отказоустойчива, резервирана, производителна и защитена.																									
	36. Подобряване на качеството и устойчивостта на услугите в сферата на сигурността .																									
	37. Въвеждане на способности за алтернативно разрешаване на спорове в съдебната система в България - пилотно въвеждане на задължителна съдебна медиация.																									
	38. Подкрепа на пилотна фаза за въвеждане на строително информационното моделиране (СИМ/BIM) в инвестиционното проектиране и строителството като основа за цифрова реформа на строителния сектор в България.																									
	39. Единна информационна система по устройство на територията, инвестиционно проектиране и разрешаване на строителството.																									

АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)

Стилб	Инвестиционни проекти	Климатични изменения	Атмосферен въздух	Повърхностни води	Питейни води	Морски води	Подземни води	Земни недра	Сеизмична опасност	Почви	Земеползване	Ландшафт	Отпадъци	Опасни вещества	По отношение на човешко здраве				Флора	Фауна	Горски екосистеми	Защитени зони	Културно-историческо наследство	Здравно-хигиенни аспекти	Материални активи	Икономическо въздействие
															Шум	Вибрации	Нейонизиращи лъчения	Йонизиращи лъчения								
Справедлива България	40. Надграждане на Центъра за аерокосмически наблюдения (ЦАН) - МВР с цел достигане на национално значение в космическата политика, изпълнение на европейските изисквания и ползите за хората.																									
	41. Дигитализиране на информационни масиви в администрацията, съдържащи регистри данни и е-удостоверяване от регистри.																									
	42. Инструмент за по-добро стратегическо планиране и управление на изпълнението.																									
	43. Осигуряване на адекватна информационна и административна среда за изпълнение на Плана за възстановяване и устойчивост.																									
	11-Социално включване																									
	44. Модернизиране на дългосрочната грижа.																									
	45. Предоставяне на помощни средства за лица с трайни увреждания.																									
	46. Развитие на социалната икономика.																									
	47. Модернизиране на Агенция за социално подпомагане.																									
	48. Модернизиране на Агенция по заетостта.																									
	49. Развитие на културните и творчески сектори.																									
	50. Дигитализация на колекции на музеи, библиотеки и архиви.																									
	12-Здравеопазване																									

АКТУАЛИЗИРАНО ЗАДАНИЕ ЗА ДЕО НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ (ВЕРСИЯ 1.5 ОТ 06.04.2022Г.)

Стълб	Инвестиционни проекти	Климатични изменения	Атмосферен въздух	Повърхностни води	Питейни води	Морски води	Подземни води	Земни недра	Сеизмична опасност	Почви	Земеползване	Ландшафт	Отпадъци	Опасни вещества	По отношение на човешко здраве				Флора	Фауна	Горски екосистеми	Защитени зони	Културно-историческо наследство	Здравно-хигиенни аспекти	Материални активи	Икономическо въздействие
															Шум	Вибрации	Нейонизиращи лъчения	Йонизиращи лъчения								
Справедлива България	51. Модернизиране на лечебни заведения за болнична помощ.																									
	52. Центрове за интервенционална диагностика и ендоваскуларно лечение на мозъчно-съдовите заболявания.																									
	53. Модернизация на психиатричната помощ.																									
	54. Изграждане на система за оказване на спешна медицинска помощ по въздуха.																									
	55. Национална дигитална платформа за медицинска диагностика.																									
	56. Подобряване на националната система за спешни комуникации 112.																									
	57. Развитие на извънболничната помощ.																									

6.1.2 ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА МЕРКИТЕ И ПОЛИТИКИТЕ ПО ОТНОШЕНИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА СПРАВЕДЛИВ ПРЕХОД

Оценката на въздействието на мерките и политиките **по отношение на аспектите на справедливия преход** касаят както развитието на човешкия капитал (напр. образованието и придобиване на компетенции), така и социалния капитал (развитие на общностите и групите), но и специфичното измерение на т.нар. енергийна бедност (с четирите базисни индикатора „Невъзможност да се поддържа домът с адекватна стайна температура“, „Невъзможност за заплащане на енергийните сметки навреме“, „Относителен дял на енергийните разходи спрямо дохода“, „Абсолютен дял на енергийните разходи“). Това са комплексни индикатори и необходимостта от проследяването на ефектите от предложените мерки *ex-ante* са задължителни в процеса на стратегическо планиране, но и *ex-post* на последващото изпълнение на ниво програми и проекти.

На база предварителната (обща) *ex-ante* оценка на социалното въздействие на предложените политики и мерки, тази методика предлага една максимално опростена матрица, която задава качествена (относителна) оценка по отношение на четири основни измерения на социалното въздействие, а именно с въвеждането на индикаторите „**всеобхватност**“, „**инклузивност**“, „**устойчивост**“ и „**неравенства и бедност**“, както следва:

ТАБЛИЦА 6.1-3 – КАЧЕСТВЕНА ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ПО ОТНОШЕНИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА СПРАВЕДЛИВ ПРЕХОД.

Измерение/Степен	висока	средна	ниска
Всеобхватност колко общо души се възползват?	+++	++	+
Инклузивност кои групи хора (не) се възползват?	+++	++	+
Устойчивост за какъв период от време се възползват?	+++	++	+
Неравенства и бедност сметчава ли социалните неравенства и бедността?	+++	++	+

Измерението **всеобхватност** разглежда степента на масовост на дадена политика или мярка, но и по отношение на разпределението на ползите от тях, т.е. секторните политики или политики, касаещи конкретни технологии или подсектори (транспорт, възгледобив и т.н.) биха имали като цяло по-скоро средна и ниска степен на обхват. В този индикатор се включва и измерението „достъп до“, разбирано като степента, в която се разширява достъпа до качествени социални услуги, инфраструктура, качествени работни места и доходи за населението.

Измерението **инклузивност** разглежда степента на включване/интегриране в дадената политика или мярка на хора с ниски доходи или други маргинални групи от хора. Дадени политики и мерки имат особено, когато се касае за навлизането на нови технологии (напр. електрически коли) положителен ефект върху целеви групи с високи доходи като изключват тези с ниски нива. В този индикатор се включва и измерението на „гражданското участие“, разбирано като степента, в която разнородни групи, със специален фокус върху маргинализирани общности, са активно включени в планираната мярка.

По отношение на измерението **устойчивост** оценката взема времеви аспект, доколкото дългосрочността на потенциалните ефекти от всяка инвестиция са взети предвид или постижими.

Измерението **неравенства и бедност** обобщава социалните рискове по отношение на относителните и абсолютни нива на разпределение на общественото благосъстояние.

6.1.3 ПОТЕНЦИАЛ НА ИКОНОМИЧЕСКО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА МЕРКИТЕ В НПВУ

Методиката на Оценката на икономическото въздействие използва икономически индикатори, които се фокусират върху очаквания потенциал на мерките (разпределени по 4-те стълба, и по 12-те компонента), заложените в НПВУ брутния вътрешен продукт (БВП), въздействие спрямо инфлацията, въздействие спрямо държавния дълг и общо въздействие върху икономиката и обществото

ТАБЛИЦА 6.1-4 – ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА НА АСПЕКТИТЕ НА ИКОНОМИЧЕСКАТА ЕФЕКТИВНОСТ НА МЕРКИ В НПВУ

Потенциал на икономическо въздействие					
Не се очаква въздействие	Незначителен	Нисък	Среден	Висок	Много висок
0	1↑↓	2↑↓	3↑↓	4↑↓	5↑↓

Останалите документи, които определят нормативната рамка и съдържат насоките за оценка на компонентите и факторите на околната среда при разработване на доклада за ЕО ще бъдат описани в **ПРИЛОЖЕНИЕ - НОРМАТИВНА РАМКА** към доклада.

Използват се регламенти на ЕС, стратегически документи, стратегии и други съотносими към ЕО на НПВУ.

При разработването на ДЕО ще бъдат използван и следните основни методически документи:

- *Guidance on the implementation of Directive 2001/42/EC on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment - European Commission – DG Environment;*
- *Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Strategic Environmental Assessment, 2013 – European Commission;*
- *The Use of Spatial Data for the Preparation of Environmental Reports in European JRC technical support, 2010;*
- *Resource Manual to Support Application of the Protocol on Strategic Environmental Assessment, 2011 – UNECE;*
- *Good Practice Recommendations on Public Participation in Strategic Environmental Assessment, 16 February 2016 – UNECE;*
- *Cross border orientation paper for IPA CBC cooperation programmes with the participation of regions of Bulgaria, North Macedonia and Turkey, Ref. Ares(2019)6239329 - 09/10/2019;*
- *Strategic environmental assessment in Interreg NEXT programmes - Guidance note and review of approaches, July 2020, TESIM;*

- Letter Ref. Ares (2020)32846 - 06/01/2020 of EC with provisions and clarifications for environmental assessments applicable to the plans and programmes co-financed by the EU in the period 2021-2027;
- Presentation on Application of the SEA Directive to the EU 2021-2027 co-financed programmes, 40th meeting of the Expert Group on ESIF (EGESIF), Brussels, 11-12 February 2020, Directorate-General for the Environment.

6.2 ЕКОЛОГИЧНА ПОЛИТИКА И ЦЕЛИ

Докладът за ЕО ще включва преглед на целите за опазване на околната среда в международен и национален план, които са съотносими към целите, за които се разработва НПВУ и ще анализира как тези цели са отчетени и спазени в Плана.

6.3 ПОДХОД ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ДЕО

Изготвянето на ДЕО ще се извърши по следния **методологичен подход**:

- Запознаване на колектива експерти с НПВУ и предоставената друга документация от Възложителя, становищата по заданието за определяне на обхвата и съдържанието на ДЕО;
- Анализ на свързаните с проектите в НПВУ, стратегии и планове и програми;
- Събиране, анализ и обработка на последни актуални данни за съществуващото състояние на околната среда по компоненти и фактори, взаимовръзката им с настоящото ниво на развитие на районите в обхвата на НПВУ;
- Анализ на развитието на околната среда в случай на неприлагане на НПВУ (оценка на въздействието на т. нар. „нулева алтернатива“);
- Анализ на вероятното значително засягане на територии с НПВУ;
- Събиране, обработване и анализ на информация за съществуващите екологични проблеми на национално ниво и връзката им с НПВУ, в т.ч. възможно развитие на тези проблеми с и без реализирането на НПВУ;
- Анализ на степента, в която инвестициите и проектите на НПВУ интегрират съотносимите цели и мерки за опазване на околната среда, включени/идентифицирани в документи - планове, стратегии и програми на национално и международно ниво;
- Оценка на въздействието на НПВУ върху околната среда, включително биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство, ландшафт и връзките между тях. Въздействията ще се категоризират като вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици.
- Предлагање на:
 - мерки за предотвратяване, намаляване и ограничаване на въздействията,
 - мерки по наблюдение и контрол на въздействието на План при изпълнението му;
- Мотивиран избор на най-подходящата алтернатива по отношение на въздействие върху околната среда и здравето на хората;
- Изготвяне на мотивирано заключение в съответствие с изискванията на чл. 83, ал. 5 за реализирането на НПВУ.

7 МЕРКИ ВЪВ ВРЪЗКА С НАБЛЮДЕНИЕТО ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕТО НА НПВУ

В резултат от изводите направени с прогнозите за въздействие върху околната среда и човешкото здраве в резултат на прилагането на НПВУ, ще бъдат идентифицирани мерки, въз основа на които да се извършва наблюдението и контролът на въздействието върху околната среда и човешкото здраве в резултат на прилагането на НПВУ. Мерките ще съдържат измерими индикатори, по чиято стойност ще се определя наличието или липсата на значително въздействие върху околната среда и човешкото здраве при прилагането на НПВУ.

8 ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА

Въз основа на направените оценки и прогнози в ДЕО, както и получените становища по време на процедурата по ЕО, екипът от експерти ще направи своето заключение относно предполагаемото значително въздействие на НПВУ върху околната среда и човешкото здраве.

9 СПРАВКА ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ В ПРОЦЕСА НА ИЗГОТВЯНЕ НА НПВУ И ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА

В ДЕО ще бъдат описани всички становища, получени в хода на процедурата по екологична оценка, както и начина им на отразяване в Доклада и мотивите за това.

10 НЕТЕХНИЧЕСКО РЕЗЮМЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА

Като отделно приложение към ДЕО ще бъде изготвено нетехническо резюме при спазване на разпоредбата на чл.17, ал. 3 от Наредбата за ЕО.

11 ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ДОКЛАДА ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

Освен нормативно изискващото се нетехническо резюме ще бъдат предоставени копия на становища, получени в резултат на консултациите по заданието за обхват и съдържание на доклада за ЕО и др.